

Anne Lassila

KIRJASTO TULEE KAAPISTA ULOS

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä käsittelevän kaunokirjallisuuden asiasanoitus kolmessa maakuntakirjastossa

KIRJASTO TULEE KAAPISTA ULOS

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä käsittelevän kaunokirjallisuuden asiasanoitus kolmessa maakuntakirjastossa

Anne Lassila
Opinnäytetyö
Syksy 2012
Kirjasto- ja tietopalvelun ko.
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

Tekijä: Anne Lassila

Opinnäytetyön nimi: Kirjasto tulee kaapista ulos : Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä käsittelevän kaunokirjallisuuden asiasanoitus kolmessa maakuntakirjastossa

Työn ohjaajat: Ulla VIRRANNIEMI, Liisa ALANAMPA

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2012

Sivumäärä: 32 + 30

Tässä opinnäytetyössä pyrittiin selvittämään seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä käsittelevän kaunokirjallisuuden asiasanoitusta ja löytyvyyttä kolmesta maakuntakirjastosta.

Tietoperustassa käydään lyhyesti läpi Seta ry:n historiaa sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin liittyvien lakien kehitystä Suomessa. Tietoperustassa käsitellään myös asiasanoitusta sekä listamenetelmän käyttöä kirjastokokoelmien arvioinnissa.

Tutkimuksessa käytettiin listamenetelmää, jossa kerättyä kirjallista verrattiin valittujen maakuntakirjastojen kokoelmiin. Selvitettiin myös mitä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin liittyviä termejä YSA:sta ja Kaunokista löytyy. Lisäksi kaunokirjallisuuden määrää maakuntakirjastoista selvitettiin hakemalla kirjastojärjestelmistä kaunokirjallisuutta, jota oli asiasanoitettu seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin liittyvin termein.

Kirjallistassa ollut suomenkielistä kaunokirjallisuutta maakuntakirjastoista löytyi hyvin, mutta asiasanoitukseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Kirjallistan englanninkielistä kaunokirjallisuutta maakuntakirjastoista ei löytynyt montaa teosta. Tämä osaltaan vaikuttaa tulokseen ja heikentää tutkimuksen luotettavuutta. Joitain asiasanoja tulisi tarkastella uudelleen, koska ne eivät ole yksiselitteisiä.

Asiasanat: yleiset kirjastot, indeksointi, seksuaaliset vähemmistöt, sukupuolivähemmistöt

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Library and Information Services

Author: Anne Lassila

Title of thesis: Out of the closet : keyword indexing of fictional books about sexual and gender minorities in three regional libraries

Supervisors: Ulla Virranniemi, Liisa Alanampa

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2012 Number of pages: 32 + 30

The purpose of this thesis was to explore how three regional libraries keyword and offer fictional books about sexual and gender minorities

The theoretical foundation briefly discusses the history of Setä ry (organization for LGBTI rights in Finland) and takes a look at development of laws concerning sexual and gender minorities in Finland. The list-checking method as an evaluation tool of library collections and keyword indexing are also discussed in the theoretical foundation.

The research method used in this thesis is list-checking method in which the collected booklist is compared with the collections of selected libraries. It was also explored what kind of keyword indexing The General Finnish Thesaurus (YSA) and Kaunokki – thesaurus for fiction uses when discussing the minorities mentioned earlier. In addition were the collections searched using the keywords to find out the amount of books that were indexed using these keywords.

Fiction in Finnish included in the booklist has a strong presentation in the regional libraries. The weak spots are the usage of keywords and the large amount of fiction in English not found in the libraries. This in part effects the results and weakens the integrity of research. Some of the keywords should be questioned and discussed more because they can be understood and interpreted in more than just one way.

Keywords: public libraries, keyword indexing, sexual minorities, gender minorities

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
1.1	Tavoitteet.....	6
1.2	Aiempi tutkimus	7
2	SEKSUAALI- JA SUKUPUOLIVÄHEMMISTÖT.....	8
2.1	Seta ry:n historiaa ja poliittisia tavoitteita.....	8
2.2	HLBTI-sanastoa	11
2.3	Kirjastopalvelujen keinoja seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuuden huomioimiseen myönteisellä tavalla	13
3	TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSMENETELMÄT	14
3.1	Kirjastokokoelman arviointi listamenetelmällä	14
3.2	Luettelointi, sisällönkuvailu ja asiasanoitus	16
4	SEKSUAALIVÄHEMMISTÖT JA SUKUPUOLIVÄHEMMISTÖT ASIASANOITUKSESSA ..	18
5	ANALYYSI	24
6	POHDINTA	27
	LÄHTEET	30
	LIITTEET	33

1 JOHDANTO

Vuoden 2012 presidentinvaaleissa oli ehdokkaana avoimesti homoseksuaali mies, joka selvitti tiensä toiselle kierrokselle. Oulussa 2010 tehtiin polttopulloisku ylioppilaskunnan rakennusta vastaan ylioppilaskunnan tuomittua kaupungissa tapahtuneet seksuaalisiin vähemmistöihin kuuluneiden henkilöiden pahoinpitelyt. Myös eri kaupungeissa järjestettyjä Pride-kulkueita vastaan on isketty kaasulla. Aliupseeri sai virallisen varoituksen oppitunnilla antamastaan "homous on sairaus, joka lähtee hakkaamalla" -kommentistaan. Aliupseeri puolustautui luonnehtien kommenttiaan yritykseksi olla vitsikäs.

Toisaalta ollaan valmiita hyväksymään vähemmistöön kuuluva henkilö maan valtionpäämieheksi, toisaalta saatetaan tehdä hyvinkin vakavia hyökkäyksiä vähemmistöjä kohtaan. Yhteiskunnan kaksijakoinen suhtautuminen seksuaalisiin vähemmistöihin sai minut kiinnostumaan, kuinka kirjastoissa on tarjolla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä käsittelevää kaunokirjallisuutta. Kaunokirjallisuushan on perinteisesti ollut keino tutustua muiden ihmisten elämään ja asettautua muiden asemaan. Lisäksi kaunokirjallisuus tarjoaa mahdollisuuden niin vähemmistöihin kuin valtaväestöönkin kuuluville löytää itsensä kaltaisia esikuvia.

1.1 Tavoitteet

Opinnäytetyöllä oli kaksi tavoitetta

1. selvittää seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä käsittelevän kaunokirjallisuuden löytyvyyttä ja asiasanoitusta kolmesta maakuntakirjastosta
2. tarkastella kyseisiin vähemmistöihin liittyvää asiasanoitusta yleisestä suomalaisesta asiasanastosta (YSA) ja fiktiivisen aineiston asiasanastosta (Kaunokki) sekä verrata kuinka asiasanoituksen termit vastaavat Seta ry:n käyttämiä termejä

Tutkimus suoritettiin käyttämällä listamenetelmää ja asiasana-analyysia. Lisäksi kaunokirjallisuuden löytyvyyttä maakuntakirjastoista selvitettiin hakemalla kirjastojärjestelmistä kaunokirjallisuutta, jota oli asiasanoitettu seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin liittyvin termein. Maakuntakirjastot ovat tässä opinnäytetyössä nimettömiä ja niihin viitataan merkinnöillä maakuntakirjasto a, maakuntakirjasto b ja maakuntakirjasto c.

1.2 Aiempi tutkimus

Yhdysvalloissa Eleanor Mossin vuonna 2008 suorittamassa yleisen kirjaston seksuaalivähemmistöjä käsittelevän kokoelman arvioinnissa käytettiin hyväksi listamenetelmää. Vertailulistaan oli koottu 232 teosta suositellusta aineistosta käyttäen hyväksi Lambda Literary Awards ja Stonewall Book Awards voittaja- ja ehdokaslistoja sekä verkkoversiota teoksesta HW Wilsons's Public Library Core: Nonfiction ja Public Library Core: Fiction.

Listamenetelmää on myös hyödynnetty Kam Yan Leen ja Jenna Freedmanin tapaustutkimuksessa vuodelta 2010 *Odd girl in: expanding lesbian fiction holdings at Barnard Collece*. Vertailulistassa käytettiin hyväksi mm. edellä mainittuja kirjallisuuspalkintolistoja, kirjallisuuslehtiä ja erikoistuneiden kustantajien listoja.

Opinnäytetyön aihetta on Suomessa sivuttu Maija Sepän vuonna 2006 valmistuneessa pro gradu -tutkielmassa *Seksuaalivähemmistöjen tiedontarpeet ja tiedonhankinta* ja Antti Korkalan 2012 valmistuneessa opinnäytetyössä *Kirjaston kannalta hankalat aiheet ja sisällöt*.

Sepän pro gradu -tutkielmassa selvitettiin seksuaalivähemmistöjen tiedontarpeita ja tiedonhankintaa identiteetin hahmottamisvaiheessa ja identiteetin vakiintuneessa vaiheessa. Tutkielmaan haastateltavat olivat maininneet kirjastojen hyvinä puolina fiktiivisen materiaalin, kuten romaanien ja sarjakuvien, saatavuuden.

Korkalan opinnäytetyössä selvitettiin kyselyllä kirjastojen hankaliin aiheisiin ja sisältöihin kohdistuvia arvoja ja asenteita. Kysely lähetettiin 629 yleiseen kirjastoon, joista hyväksyttävää vastauslomakkeita saatiin 56 kappaletta. Tulosten perusteella kirjastojen kannalta hankalimpia ovat seksiä, väkivaltaa ja rasismia sisältävät aineistot. Kyselyssä selvitettiin myös mm. kirjastoista poistettua tai hankkimatta jätettyä aineistoa. Yhtenä vaihtoehtoisena aiheena tai sisältönä oli homoseksuaalisuus, jota oli yhdessä kirjastossa kaunokirjallisuuden osalta poistettu tai jätetty hankkimatta muutaman kerran.

Opinnäytetyötä varten kerätyt ja muokatut kirjalistat löytyvät liitteistä. Liite 1 sisältää teokset, jotka löytyivät vertailuun käytetyistä maakuntakirjastoista ja olivat asiasanoitettu. Liite 2 Sisältää löytyneet teokset, joita ei ollut asiasanoitettu. Liite 3 sisältää teokset, joita ei löytynyt yhdestäkään vertailukirjastosta.

2 SEKSUAALI- JA SUKUPUOLIVÄHEMMISTÖT

Seksuaalivähemmistöihin kuuluvat lesbot, homot, biseksuaalit sekä muut ihmiset, joilla on rakkaus- ja seksisuhteita samaa sukupuolta olevien ihmisten kanssa. He eivät välttämättä luokittele itseään edellä mainituilla termeillä. Suomessa seksuaalivähemmistöihin arvioidaan kuuluvan noin 5–15 prosenttia väestöstä. Lisäksi on arvioitu, että jos mukaan lasketaan myös seksuaalivähemmistöihin kuuluvien lähiomaiset, nousee seksuaalivähemmistöihin jollain tavalla liittyvien määrä hieman alle puoleen koko väestöstä. Sukupuolivähemmistöihin kuuluvat ihmiset, jotka sukupuolisamaistumisellaan tai sukupuolen ilmaisullaan haastavat perinteistä sukupuolijakoa ja avartavat sukupuolikäsitystä. (Lehtonen 2006, 13–14.) Suomessa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen etuja ajaa Seta ry.

2.1 Seta ry:n historiaa ja poliittisia tavoitteita

Seta ry, eli Seksuaalinen tasavertaisuus – Sexuellt likaberättigande, on ihmisoikeus- ja sosiaalialan järjestö, joka toimii kattojärjestönä 19 jäsenjärjestölle. Järjestön toiminnan tavoitteena on ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden ja hyvinvoinnin toteutuminen ihmisten arjessa riippumatta seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta. Seta ry:n toimialoja ovat ihmisoikeustyön lisäksi jäsenjärjestöjen toiminnan kehittäminen, sosiaalityö, koulutustoiminta ja nuorisotyö. Järjestö korostaa jokaisen ihmisen oikeutta perheeseen, sellaisena kuin kukin sen itse käsittää. Toiminta rahoitetaan Raha-automaattiyhdistyksen, opetusministeriön ja kuntien tuella. Lisäksi järjestöllä on omaa varainkeruutoimintaa. (Seta ry 2012a, hakupäivä 03.03.2012)

Seta ry:n historiaa ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä koskevien lakien kehitys

Seta ry perustettiin vuonna 1974 yhteiskunnallisen ja poliittisen toiminnan välineeksi. Vaikutteita toimintaan otettiin pohjoisamerikkalaisesta, hollantilaisesta ja tanskalaisesta uudesta homoliikkeestä, joissa yhteiskuntaan suuntautuvaa toimintaa korostettiin. Painoalueiksi nousivat homoseksuaalien asema syrjittynä vähemmistöryhmänä ja syrjinnän selityksenä pidetty yhteiskunnan seksuaalikielisyys. (Mustola 2007, 25.)

Poliittinen toiminta alkoi heti perustamisen jälkeen, jolloin järjestö ajoi homoseksuaalisuuden sairausluokituksen poistamista, homoseksuaalisten tekojen kehotuskieltolain kumoamista ja seksuaalisten suojaikärajojen yhdenmukaistamista. Sairausluokitus poistettiin vuonna 1981. Samaan aikaan kehotuskielto näkyi vielä mm. siten, että Yle harjoitti itesesensuuria jättäen joitakin homoseksuaaleja käsitteleviä ohjelmia esittämättä rikosilmoituksen pelossa. Käytännössä kehotuskielto kuitenkin muuttui kuolleeksi pykäläksi 1980-luvun kuluessa. (Mustola 2007, 27–30.)

Aids-epidemian puhkeaminen ja terveystoimien hitaus sai Seta ry:n perustamaan aids-tukikeskuksen (nykyisin Hiv-tukikeskus) omalla kustannuksellaan vuonna 1986. Tukikeskuksen tehtävänä oli tiedotus ja hiv-tartunnan saaneiden tukeminen. Aids-kriisi ja Seta ry:n vastuullinen toiminta sai järjestön muuttumaan "kansalaisjärjestöksi muitten kansalaisjärjestöjen joukossa" viranomaisten ja suuren yleisön silmissä. (Mustola 2007, 30.)

Homo- ja lesbokulttuuri laajeni ja moninaistui 1990-luvulla: uusia yhdistyksiä syntyi, osa liittyi Seta ry:n jäsenjärjestöiksi, osa pysyi riippumattomina. Sateenkaariperheet -yhdistys syntyi vuonna 1997 ajamaan samaa sukupuolta olevien vanhempien ja transvanhempien asiaa. Kehotuskielto ja korkeammat suojaikärajat kumottiin vasta 1999 uuden rikoslain astuessa voimaan. (Mustola 2007, 27–35.)

2000-luvulla useat lait paransivat seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen sekä sateenkaariperheiden asemaa. Uusi perustuslaki sisälsi yhdenvertaisuuden lain edessä sekä yleisen syrjintäkiellon. Myös uusi työsopimuslaki puuttui syrjintään kieltämällä sukupuoliseen suuntautumiseen liittyvän syrjinnän. Laki transsukupuolisuuden vahvistamisesta astui voimaan ja kastroimislaki kumottiin. Hedelmöityshoitolaki salli hoidot luovutetuilla sukusoluilla myös naimattomille naisille ja naispareille. Samansukupuolisten parisuhteiden virallistaminen mahdollistui ja nykyään sosiaalinen vanhempi saa oikeuden vanhempainrahakauden käyttöön, jos on rekisteröidyssä parisuhteessa ja asuu yhdessä toisen vanhemman ja lapsen kanssa. Perheen sisäinen adoptio mahdollistui myös rekisteröidyille pareille. (Seta ry 2012b, hakupäivä 01.04.2012.) Vuonna 2011 Terveyden ja hyvinvoinninlaitos poisti transvestismin tautiluokituksen (THL 2011, hakupäivä 05.08.2012).

Seta ry:n poliittisen strategian 2009 – 2013 tavoitteita

Poliittisen strategian tavoitteina on lainsäädännön kehittäminen ja asenneilmapiirin muuttaminen yhteistyössä lainsäätäjän ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen näkyvään ja piilevään syrjintään pyritään puuttumaan mm. tehostamalla viranomaisvalvontaa ja syrjinnän seurantaan sekä edistämällä keskustelua intersukupuolisten lasten ihmisoikeuksista ja riittävästä resursseista sukupuolenkorjaushoidoille. (Seta ry 2012c, hakupäivä 05.08.2012.)

Julkisissa palveluissa toimivat työntekijät ovat keskeisessä asemassa yhdenvertaisen yhteiskunnan rakentamisessa. Eri ammattialojen toisen ja korkea-asteen koulutusohjelmiin sekä täydennyskoulutukseen tulisi sisällyttää opintokokonaisuus, jossa tutustutaan seksuaalivähemmistöjä ja sukupuolivähemmistöjä koskeviin erityiskysymyksiin. Näiden erityiskysymysten tunnistaminen ja niihin liittyvä osaaminen yhdessä koulutuksen kanssa varmistavat, ettei kukaan tule syrjityksi julkisessa palvelussa tiedon puutteen vuoksi. (Seta ry 2012c, hakupäivä 05.08.2012.)

Koulujen syrjiviä rakenteita ja heteronormatiivisuutta pitäisi purkaa. Tämä voidaan toteuttaa sisällyttämällä oppiaineisiin tietoa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä sekä perusoikeuskoulutusta. Lisäksi kouluissa tapahtuvaan homo- ja transfobiseen kiusaamiseen ja kiusaamiskulttuuriin tulisi puuttua. (Seta ry 2012c, hakupäivä 05.08.2012.)

Seta ry:n keskeinen tavoite on samaa ja eri sukupuolta olevien parisuhteiden yhdenvertainen asema lainsäädännössä, mm. avioliitto tulisi mahdollistaa samaa sukupuolta oleville pareille. Perhe- ja parisuhdelain tulisi sallia adoptio myös rekisteröidyssä parisuhteessa eläville. Lisäksi erilaiset perhemuodot pitäisi ottaa paremmin huomioon lainsäädännössä. Nykyiseen lainsäädäntöön sisältyvät monet transsukupuolisten perhesuhteisiin liittyvät ongelmat tulisi korjata. (Seta ry 2012c, hakupäivä 05.08.2012.)

2.2 HLBTI-sanastoa

HLBTI -lyhenteellä viitataan sekä seksuaalivähemmistöihin että sukupuolivähemmistöihin. Kirjainyhdistelmästä käytetään eri versioita sen mukaan mihin ryhmään tai ryhmiin viitataan. (Transtukipiste 2012a, hakupäivä 08.04.2012). Tässä tapauksessa HLBTI tulee siis sanoista homot, lesbot, biseksuaalit, transsukupuoliset ja intersukupuoliset. Suomessa käytetään lisäksi S-kirjainta viittaamaan sateenkaariperheisiin (Alanampa 24.04.2012, sähköpostiviesti). Lyhenteiden ja termien käytössä on myös kielellisiä eroja, esimerkiksi englanniksi voidaan käyttää lyhennettä LGBT tai GLBT (lesbian/gay, gay/lesbian, bisexual, transgender). Lisämerkintänä voidaan käyttää esimerkiksi Q-kirjainta, joka voi viitata kahteen termiin, joista queer käsitellään myöhemmin. Questioning viittaa niihin henkilöihin, jotka eivät ole vielä selvittäneet seksuaalista suuntautumistaan tai seksuaalista identiteettiään. (Martin & Murdock 2007, 3–5.) Nykyään on käytetty myös lyhennettä GSM (gender and/or sexual minority), jonka voi suoraan kääntää sukupuoli- ja/tai seksuaalivähemmistöksi (Queer dictionary 2012, hakupäivä 03.10.2012).

Heteronormiin kuulumattomat seksuaalisuuden variaatiot tai muuksi kuin heteroseksuaalisiksi identifioituvat kuuluvat seksuaalivähemmistöihin. Näihin lasketaan yleensä kuuluvaksi homot, lesbot, biseksuaalit ja muut, jotka määrittelevät itsensä muuksi, kuin heteroksi. Arviot seksuaalivähemmistöihin kuuluvasta väestön osuudesta vaihtelee 5-15 prosentin välillä. (Seta ry 2012d, hakupäivä 11.01.2012 ; Transtukipiste 2010, 4.)

Homo on joko mies tai nainen, joka tuntee emotionaalista, eroottista ja/tai seksuaalista vetoa pääosin samaa sukupuolta kohtaan. Suomen kielessä homolla viitataan yleisemmin miespuoliseen henkilöön. Homoseksuaalisesta naisesta käytetään termiä lesbo. (Seta ry 2012d, hakupäivä 11.01.2012.)

Biseksuaali tuntee emotionaalista, eroottista ja/tai seksuaalista vetoa sekä miehiä että naisia kohtaan, tai ei koe kohteen sukupuolta merkityksellisenä asiana (Seta ry 2012d, hakupäivä 11.01.2012).

Sukupuolivähemmistöt -termiä käytetään puhuttaessa mm. transsukupuolisista, transgendereistä, transvestiiteistä ja intersukupuolisista. Sukupuolivähemmistöihin kuuluvat ne, joiden biologinen,

sosiaalinen ja/tai psyykinen sukupuoli ei ole yhtenäisesti määriteltävissä mieheksi tai naiseksi. (Transtukipiste 2012a, hakupäivä 02.04.2012 ; Transtukipiste 2010, 4.)

Transsukupuolinen kokee kuuluvansa toiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on syntymähetkellä määritelty ja lapsena kasvatettu, ts. tytöksi määritelty kokee olevansa poika ja pojaksi määritelty olevansa tyttö. Transsukupuolinen tarvitsee lääketieteellistä hoitoa ristiriidan korjaamiseksi. (Transtukipiste 2010, 5 ; Seta ry 2012e, hakupäivä 08.04.2012.)

Transgender ei koe kuuluvansa kumpaankaan sukupuoleen, eikä koe tarvetta määritellä sukupuoltaan tai määrittelee sukupuolensa jollain muulla tavalla. Transgender-ihminen saattaa elää sukupuolten rajalla, välillä tai ulkopuolella. Lääketieteellisen korjaushoidon tarve on yksilöllistä: osa tarvitsee kaikki samat hoidot kuin transsukupuoliset, osa ei tarvi hoitoja lainkaan. (Transtukipiste 2010, 5 ; Transtukipiste 2012a, hakupäivä 02.04.2012)

Transvestiitti pukeutuu ja eläytyy ajoittain vastakkaisen sukupuolen edustajaksi toteuttaen tarvettaan ilmaista persoonassaan olevaa toista sukupuolta. Transvestiittien seksuaalinen suuntautuminen jakaantuu samalla tavalla kuin muunkin väestön. Enemmistö transvestiiteista on heteromiehiä. Transvestiitti ei tarvitse sukupuolenkorjaushoitoja. (Transtukipiste 2010, 5 ; Transtukipiste 2012a, hakupäivä 02.04.2012)

Transsukupuolisista, transgendereistä ja transvestiiteistä käytetään yleisnimitystä transihmiset (Sateenkaariyhteisöt 2012, hakupäivä 06.08.2012).

Intersukupuolisuus tarkoittaa synnynnäistä fyysistä tilaa, jossa henkilöllä on sekä tytön että pojan kehollisuutta. Intersukupuolisen sukupuolta on vaikea määritellä, koska yksilön fyysiset sukupuolta määrittelevät ominaisuudet eivät ole yksiselitteisesti naisen tai miehen. Intersukupuolisuus voi olla myös henkilön identiteettiä kuvaava määre, mutta toisaalta intersukupuolinen ei välttämättä koe kuuluvansa sukupuolivähemmistöihin. (Transtukipiste 2010, 5 ; Transtukipiste 2012b, hakupäivä 09.04.2012.)

Queer -termi voi olla poliittinen ja akateeminen näkökulma, joka kyseenalaistaa yhteiskunnan sukupuoleen ja seksuaaliseen suuntautumiseen liittyviä normeja. Se voi olla myös identiteetti, jonka kuvaamiseksi perinteiset sukupuoli tai suuntautumista määrittelevät sanat ovat liian rajoittavia. Perinteisesti termiä on käytetty sukupuoli- ja seksuaalisia vähemmistöjä kuvaavana

negatiivisena ilmauksena. (Seta ry 2012e, hakupäivä 08.04.2012 ; Transtukupiste 2012a, hakupäivä 08.04.2012.)

2.3 Kirjastopalvelujen keinoja seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuuden huomioimiseen myönteisellä tavalla

Koska kirjastotoimen tehtävänä on palvella koko palvelualueensa väestöä, tulisi kirjahankinnoissa huomioida seksuaalivähemmistöt ja sukupuolivähemmistöt. Näitä vähemmistöjä käsittelevistä teoksista olisi suositeltavaa laatia erillinen listaus ja tiedottaa sen olemassaolosta. Kirjastoissa voidaan järjestää esimerkiksi aiheeseen liittyviä kirjanäyttelyjä, kuten mm. Helsingissä, Turussa ja Oulussa on tehty. Myös kirjaston kaikille kiinnostuneille asiakkaille suunnatut erilaiset tapahtumat kuten keskustelutilaisuudet, luentosarjat ja lukupiirit, joissa käsitellään aihepiiriltään seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä käsitteleviä teoksia voivat olla keino edistää moninaisuuden näkymistä ja kuulumista. Lähialueen kirjastot, esimerkiksi kirjastokimpat, voivat tehdä edellä mainitun kirjallisuuslistan yhteistyössä, jolloin asiakas näkisi mitä teoksia on saatavilla ja missä kirjastossa. Kirjastot voisivat tehdä yhteistyötä myös aineiston hankinnan suhteen ja toimia suunnitelmallisesti yhteistyössä paremman vähemmistöjä käsittelevän kokoelman saamiseksi. (Lehtonen 2006, 73–74.)

Edellä mainittuja keinojen käyttäminen kirjastopalveluiden kehittämisessä parantaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen saamaa palvelua, kun palvelua tarjotaan vähemmistöjen omista lähtökohdista käsin. Lisäksi vähemmistön edustajat palveluiden maksajina saavat maksamilleen verorahoille paremman vastineen päästessään osalliseksi palveluista, joissa heidän tarpeensa huomioidaan tasa-arvoisesti muiden kanssa. (Lehtonen 2006, 57, 9–10.)

3 TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Tässä opinnäytetyössä oltiin kiinnostuneita seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä käsittelevän kaunokirjallisuuden löytyvyydestä ja asiasanoituksesta. Vertailu kohdennettiin kolmeen maakuntakirjastoon, joista kahden kaunokirjallisuuskokoelma oli suurin piirtein saman laajuinen. Kaunokirjallisuuden prosentuaalinen osuus koko kokoelmasta oli kaikissa maakuntakirjastoissa samaa luokkaa.

Opinnäytetyössä käytetty vertailulista on kerätty neljän Seta ry:n jäsenjärjestöjen kirjastojen aineistoista ja yhteyshenkilön antamasta suosituskirjallisuudesta, mikäli sitä on ollut. Listan kerättiin tammi-maaliskuussa 2012. Listalle on pyritty jättämään kertomakirjallisuus ja sarjakuvat. Listalta on siis karsittu pois mm. näytelmiä ja runoutta. Suurelta osin listalla olevat teokset käsittelevät seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä, mutta seassa saattaa olla myös "muuhun väestöön" liittyviä teoksia. Eiväthän heterotkaan lue ja/tai hanki pelkkää heterokirjallisuutta. Lista olisi voitu koota myös erilaisten palkintolistojen perusteella, esimerkiksi Stonewall Book Awards tai Lambda Literary Awards, mutta tällöin painotus olisi ollut erilainen aineiston keskittyessä englanninkieliseen kirjallisuuteen. Keräämällä teokset jäsenjärjestöjen kirjastoista saatiin aikaan vertailulista seksuaalivähemmistöjen ja sukupuolivähemmistöjen yhteisöjen itseään varten keräämästä aineistosta. Listalla olevat teokset heijastavat seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen kulttuurien moninaisuutta: se ei koostu pelkästään klassisista ja korkeakulttuurisista teoksista vaan sisältää myös viihdekirjallisuutta ja eri kirjallisuusgenrejä edustavia teoksia.

3.1 Kirjastokokoelman arviointi listamenetelmällä

Listamenetelmällä pyritään selvittämään kirjastokokoelman tilaa vertaamalla sitä esimerkiksi jonkin aihealueen tai genren suosituslistaan (Evans 2000, 434). Menetelmässä voidaan käyttää ad hoc -tyyppistä listaa, jolloin lista on laadittu juuri tiettyä tarkoitusta tai tiettyä arviointitapahtumaa varten (Wilen 192, 27). Vertailun tuloksena saadaan kokoelman ja suosituslistan prosentuaalinen vastaavuus, jonka pohjalta kokoelmaa voidaan ryhtyä kehittämään. (Evans 2000, 434–435).

Menetelmä on yksinkertainen, käyttökelpoinen ja tehokas väline kokoelman yleisarviointiin ja sen aukkojen paikkaamiseen. Eri aihealueiden valmiita listoja löytyy suhteellisen helposti ja niitä päivitetään säännöllisesti. Useat listojen laatijoista ovat oman alansa asiantuntijoita. Lisäksi listoja voidaan suunnitella palvelemaan yksittäisiä kirjastoja ja niiden tarpeita. Tämä mahdollistaa vertailut samanlaisten kirjastojen kokoelmien välillä. (Wilen 1992, 29.)

Listamenetelmässä on useita heikkouksia, jotka nousevat toistuvasti esille. Kootut listat ovat otoksia ja joissain määrin mielivaltaisia. Ne eivät voi olla täydellisiä, koska listojen laatijoiden tekemät valinnat ovat aina subjektiivisia: listalta saattaa jopa puuttua keskeisiä teoksia. Listojen sisältämät teokset eivät ole samanarvoisia keskenään vaan listat sisältävät sekä "hyviä" että "huonoja" teoksia. Aihealueesta riippuen listat saattavat vanheta nopeasti eivätkä välttämättä sisällä uusia ja/tai tärkeitä teoksia. Menetelmä ei ota huomioon kirjastossa jo olevaa, mutta listalta puuttuvaa aineistoa, eikä se myöskään huomioi niitä teoksia, jotka ovat saatavilla esimerkiksi seutu- tai kaukolainaksi muista kirjastoista. Jos yhtä ja samaa listaa käytetään saman kokoelman arvioimiseen useammin kuin kerran voi kyseisen kokoelman ja listan prosentuaalinen vastaavuus parantua, mutta samalla itse kokoelma ei kehity. Listamenetelmää käyttäessä tulosten tulkinta voi olla ongelmallista: mikä listojen vastaavuusprosentti on tyydyttävä tai hyvä? Mihin tulisi pyrkiä? (Evans 2002, 436 ; Wilen 1992, 28–29.)

Eleanor Mossin tutkimuksessa *An inductive evaluation of public library GLBT collection* hyödynnettiin listamenetelmää yleisen kirjaston seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä käsittelevän kokoelman arvioimisessa. Ongelmallisiksi koettiin tulosten arviointi. Koska vastaavanlaisia tutkimuksia oli tehty vähän, oli hankala sanoa oliko saatu prosentuaalinen vastaavuus "hyvä" vai "keskinkertainen" tulos. Lisäksi arviointilistan kokoamisessa käytetyt lähteet, kuten Lambda- ja Stonewall-kirjallisuuspalkinnot, ovat sellaisia joiden puoleen kirjaston aineistovalinnassa saatetaan kääntyä, kun etsitään "hyviä" teoksia kokoelmaan lisättäväksi. Tämän takia vertailussa saatu "hyvä" tulos onkin vain harha, koska samoin perustein valikoitua vertailulistaa on verrattu samoin perustein valittuun kokoelmaan. (Moss 2008, 154–155.)

Lee ja Freedman huomioivat, ettei heidän käyttämänsä vertailulista välttämättä sovellu jokaisen kirjaston käyttöön. Ongelmana on lesboja sekä muita seksuaalivähemmistöjä käsittelevän kirjallisuuden arviointistandardien puute. Myös listan kokoaminen koettiin haasteelliseksi. Teoksia täytyi hakea tavanomaisten tietolähteiden ulkopuolelta, esimerkiksi seksuaalivähemmistöjen

yhteisön sisällä tehdyistä kirja-arvosteluista. Lisäksi oli hankalaa arvioida mitkä listan teoksista voitiin luotettavasti arvioida laadullisesti hyväksi teoksiksi. (Lee & Freedman 2010, 25.)

3.2 Luettelointi, sisällönkuvailu ja asiasanoitus

Luetteloinnissa keskitytään perusrekisteröintiin, jossa dokumentti, esimerkiksi kirja, identifioidaan ja kuvaillaan määrättyjen peruspiirteiden mukaan. Dokumentista kirjataan ylös mm. tekijä, julkaisun nimi ja julkaisutiedot. Tämä mahdollistaa haut, joiden tavoitteena on löytää jokin tietty ja etukäteen tuttu teos tai esimerkiksi tietyn kirjoittajan teoksia. (Suominen, Saarti & Tuomi 2009, 18.)

Sisällönkuvailussa luodaan esitys dokumentin sisällöstä käyttämällä yhtä tai useampaa sisältöä kuvailevaa termiä. Käytetyt termit valitaan usein jostain kontrolloidusta asiasanastosta. (Lancaster 1991, 5.) Samalla mahdollistetaan ja tuetaan sisällöllisin perustein tapahtuvaa dokumenttien hakua. Sisällönkuvailu täydentää luettelointia (Suominen ym. 2009, 18).

Sisällönkuvailuun liittyy keskeisesti pelkistävä aboutness-analyysi, joka vastaa kysymykseen what the document is (all) about, eli mistä dokumentissa on varsinaisesti kysymys. Analyysissa tunnistetaan ja ilmaistaan dokumentin oleelliset asiat. (Suominen ym 2009, 141–143.) Huthchinsin (1978, hakupäivä 15.08.2012) mukaan aboutnessiin perustuva kuvailujärjestelmä johtaa lukijan jo tietämästään ja tiedostamastaan tiedontarpeesta tuntemattoman ja tiedostamattoman tiedontarpeen tyydyttymiseen antamalla viitteitä, joiden avulla edetä tutulla aihealueella tai tutulta aihealueelta eteenpäin. Saartin (2000, 67) tulkinnan mukaan kaunokirjallisuuden sisällönkuvailussa ja asiasanoituksessa aboutness voi myös toimia lukijaa ohjaavana tekijänä osoittamalla esimerkiksi mihin tyyliin jokin teos kuuluu ja mitä muita samanlaisia tai samoja asioita käsitteleviä teoksia löytyy.

Dokumenttien sisällönkuvailussa voidaan käyttää vapaata indeksointia tai kontrolloitua kieltä. Vapaassa indeksoinnissa käytetään vapaasti luonnollisen kielen sanoja kun taas kontrolloidun kielen lähtökohtana on erikseen muodostettu sanasto tai ilmaisujärjestelmä, josta valitaan ne ilmaisut, joilla dokumentin sisältöä kuvataan. (Suominen ym 2009, 151.) Luonnollisen kielen ongelmat tiedonhaussa johtuvat kielen monimuotoisuudesta: sisällönkuvailija ja tiedon hakija

eivät välttämättä käytä samoja termejä kertoakseen samasta asiasta. Eri termien käyttö johtaa haun epäonnistumiseen. Luonnollisen kielen muita ongelmallisia ilmiöitä ovat synonymia, homonymia, sanojen vaihtoehtoiset kirjoitusasut ja sanojen taivutus. (Alaterä & Halttunen 2002, 71.)

Asiasanat ovat indeksointikielen valittuja termejä, joiden avulla suoritetaan dokumenttien kuvailu. Asiasanat voivat olla yksiosaisia tai fraasi-muodossa esitettäviä. Indeksointikielen termit ovat luonnollisesta kielestä sovittujen sääntöjen mukaan valittuja sanoja. Indeksointikielissä käytetään myös ohjaustermejä, jotka ovat asiasanaksi kelpaamattomia sanoja joiden avulla hakija löytää oikean asiasanan. Asiasanojen ja ohjaustermien luetteloa kutsutaan asiasanastoksi. (Alaterä & Halttunen 2002, 75.)

Asiasanastoa jossa esitetään termien (asiasanojen) välisiä suhteita kutsutaan tesaurukseksi. Tesauruksessa esitettävät termien väliset suhteet voivat olla vastaavuussuhteita, hierarkkisia suhteita tai assosiaatiosuhteita. Vastaavuussuhteet esitetään "käytä" ja "korvaa termin" -viittauksilla. Hierarkkisissa suhteissa tulevat esille termiin liittyvät laajempialaiset ja suppeampialaiset termit. Assosiaatiosuhteita esitetään "rinnakkaistermi"-viittauksilla. (Alaterä & Halttunen 2002, 75–77.) Rinnakkaistermi ilmaisee vaihtoehtoisia hakutermejä, joita voidaan käyttää lisäämään hakutuloksen kattavuutta. Yleisessä suomalaisessa asiasanastossa (YSA) on myös käytössä viittaukset vierustermeihin, jotka ovat yhteydessä haettuun termiin. (Jyväskylän yliopisto 2012, hakupäivä 25.09.2012.)

Sisällönkuvailussa ja asiasanoituksessa voidaan hyödyntää myös fasettianalyysia. Tällöin dokumentin kuvaillaan kokoamalla sisältöä kuvaavia käsitteitä, jotka luokitetaan toisensa poissulkeviin luokkiin (fasetteihin/ryhmiin). Sisällönkuvailun avuksi luodaan sanasto tai kieli, jonka termit ja ilmaisut järjestetään tiettyjä käsitetyyppejä edustaviksi ryhmiksi, esimerkiksi toiminnoiksi, tuotteiksi ja menetelmiksi. Fasettianalyysia käytävissä dokumentaatiokielistä käsitteille rakennetaan myös erilaisia hierarkioita. (Suominen ym 2009, 178, 223–224.)

BTJ Finland Oy tarjoaa kirjastoille luettelointipalvelua, jonka ostamalla kirjasto saa teosten valmiit luettelointitietueet kirjastojärjestelmäänsä (BTJ 2012, hakupäivä 19.09.2012). Luettelointipalvelun ostaessaan kirjaston ei tarvitse käyttää resursseja esimerkiksi teosten asiasanoitukseen, vaan sen saa valmiina. Kirjasto voi halutessaan tehdä siihen lisäyksiä.

4 SEKSUAALIVÄHEMMISTÖT JA SUKUPUOLIVÄHEMMISTÖT ASIASANOITUKSESSA

Tässä luvussa tarkastellaan aiemmin esiteltyihin seksuaalivähemmistöihin ja sukupuolivähemmistöihin liittyvien termien löytyvyyttä yleisestä suomalaisesta asiasanoituksesta (viitataan myöhemmin lyhenteellä YSA) ja Kaunokista. Joitain termejä, kuten esimerkiksi sateenkaariperheet, on jätetty tarkastelun ulkopuolelle.

YSA on päivittyvä yleissanasto, joka kattaa kaikki tieteenalat ja tiedon alat. Se on muodoltaan osittainen tesaurus, jossa on aakkosellisessa osassa tesaurukselle ominaiset viittaukset, mutta systemaattisessa osassa on vain karkea sanojen ryhmittely tieteen- ja tiedonalanotsikoiden alle. Myös fiktiivistä aineistoa asiasanoitetaan YSA:n termein. Sanastossa kuvataan asiasanojen välisiä suhteita eli se sisältää viittauksia laajempiin, suppeampiin ja rinnakkaisiin termeihin. Lisäksi YSA:ssa on joidenkin termien kohdalla käytetty selityksiä, joissa annetaan ohjeita mm. sanastoon sisällyttämättömien asiasanojen käytöstä. Sanaston yhteydessä voidaan myös käyttää vapaata indeksointia eli käyttää sanastoon sisällyttämättömiä termejä. Vapaan indeksoinnin ryhmään kuuluvat kaikki erisnimet, numeeriset ajanmääreet ja ne termit, joiden muodostamisesta on annettu erillinen ohje. YSA toimii myös perussanastona eri alojen erikoissanastoja laadittaessa. (Suominen ym 2009, 157 ; VESA 2012, hakupäivä 25.09.2012.)

Kaunokki on YSA:n erikoissanasto, jota käytetään fiktiivisen aineiston asiasanoittamiseen. Se on tesaurus-muotoinen ja järjestetty systemaattisesti niiden ryhmien/fasettien mukaan, joita on pidetty olennaisena kaunokirjallisuuden sisällönkuvailussa. Kaunokin ryhmiä ovat ”Genre, laji, tyyli”, ”Teema, aihe, motiivi”, ”Henkilö, toimija”, ”Paikka, miljöö”, ”Aika” ja ”Muut sanat”. Ryhmään ”Muut sanat” kuuluu lähinnä tekstin sisällön ulkopuolisia typografisia ja teknisiä seikkoja, jotka ovat kirjastotyönkannalta osoittautuneet asioiksi, joita teoksista tulee kuvailla. (Saarti 2000, 84–85 ; Suominen ym 2009, 250.)

Taulukossa 1 on vertailtu YSA:n ja Kaunokin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin liittyviä asiasanoja.

Taulukko 1 Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin liittyviä asiasanoja YSA:ssa ja Kaunokissa

seksuaaliset vähemmistöt	
YSA	Kaunokki
<p>Laajempi termi : vähemmistöt</p> <p>Suppeampi termi : homoseksuaalit</p> <p>Rinnakkaistermi : biseksuaalisuus, Gay Pride, homoseksuaalisuus, lesbolaisuus, rekisteröity parisuhde</p> <p>Korvaa termin : seksuaalivähemmistöt</p> <p>Vierustermit: etniset vähemmistöt, kansalliset vähemmistöt, kielelliset vähemmistöt, siirtolaiset, sukupuolivähemmistöt, uskonnolliset vähemmistöt</p>	<p>Korvaa termit : seksuaalivähemmistöt</p> <p>Laajemmat termit : vähemmistöt</p> <p>Suppeammat termit : homoseksuaalit, lesbot</p> <p>Rinnakkaistermit : biseksuaalisuus, homoseksuaalisuus, lesbolaisuus, transvestismi</p> <p>Kuuluu ryhmään : Henkilö, toimija</p>
homoseksuaalisuus	
YSA	Kaunokki
<p>Laajempi termi : seksuaalisuus</p> <p>Rinnakkaistermi : biseksuaalisuus, heteroseksuaalisuus, lesbolaisuus, seksuaaliset vähemmistöt</p> <p>Korvaa termin : homofilia, homoseksualismi, homous</p> <p>Vierustermit : biseksuaalisuus, heteroseksuaalisuus, lesbolaisuus</p>	<p>Korvaa termit : homoseksualismi, homous</p> <p>Laajemmat termit : seksuaalisuus</p> <p>Rinnakkaistermit : biseksuaalisuus, heteroseksuaalisuus, homoeroitiikka, homoseksuaalit, lesbolaisuus, lesbot, seksuaaliset vähemmistöt</p> <p>Kuuluu ryhmään : Teema</p>
lesbolaisuus	
YSA	Kaunokki
<p>Laajempi termi : seksuaalisuus</p> <p>Rinnakkaistermi : biseksuaalisuus, homoseksuaalisuus, seksuaaliset vähemmistöt</p> <p>Korvaa termin : lesbous</p> <p>Vierustermit : biseksuaalisuus, heteroseksuaalisuus, homoseksuaalisuus</p>	<p>Korvaa termin : lesbous</p> <p>Laajemmat termit : seksuaalisuus</p> <p>Rinnakkaistermit : biseksuaalisuus, homoseksuaalisuus, homoseksuaalit, lesbokulttuuri, lesbot, seksuaaliset vähemmistöt</p> <p>Kuuluu ryhmään : Teema</p>
biseksuaalisuus	
YSA	Kaunokki
<p>Laajempi termi : seksuaalisuus</p> <p>Rinnakkaistermi : homoseksuaalisuus, lesbolaisuus, seksuaaliset vähemmistöt</p> <p>Vierustermit : heteroseksuaalisuus,</p>	<p>Laajemmat termit : seksuaalisuus</p> <p>Rinnakkaistermit : homoseksuaalisuus, homoseksuaalit, lesbolaisuus, lesbot, seksuaaliset vähemmistöt, transsukupuolisuus</p>

homoseksuaalisuus, lesbolaisuus	Kuuluu ryhmään : Teema
homoseksuaalit	
YSA	Kaunokki
Laajempi termi : seksuaaliset vähemmistöt	Korvaa termit : gayt, homot Laajemmat termit : seksuaaliset vähemmistöt Rinnakkaistermit : biseksuaalisuus, heteroseksuaalisuus, homoseksuaalisuus, lesbolaisuus, lesbot Kuuluu ryhmään : Henkilö, toimija
lesbot	
YSA	Kaunokki
-	Laajemmat termit : seksuaaliset vähemmistöt Rinnakkaistermit : biseksuaalisuus, homoseksuaalisuus, homoseksuaalit, lesbokulttuuri, lesbolaisuus Kuuluu ryhmään : Henkilö, toimija
sukupuolivähemmistöt	
YSA	Kaunokki
Laajempi termi : vähemmistöt Rinnakkaistermi : Gay pride Vierustermit : etniset vähemmistöt, kansalliset vähemmistöt, kielelliset vähemmistöt, seksuaaliset vähemmistöt, siirtolaiset, uskonnolliset vähemmistöt	-
transsukupuolisuus	
YSA	Kaunokki
Laajempi termi : sukupuolisuus Rinnakkaistermi : sukupuolenkorjaus, sukupuoli-identiteetti, transseksuaalisuus, transvestismi Korvaa termin : sukupuolenvaihtohalu Vierustermit : intersukupuolisuus	Korvaa termit : sukupuolenvaihtohalu, transseksuaalisuus Laajemmat termit : sukupuolisuus Rinnakkaistermit : sukupuoli-identiteetti, transvestismi Kuuluu ryhmään : Teema
transvestismi	
YSA	Kaunokki
Rinnakkaistermi : sukupuoli-identiteetti, transseksuaalisuus, transsukupuolisuus	Korvaa termit : transvestisuus Rinnakkaistermit : seksuaaliset vähemmistöt,

Korvaa termin : transvestisuus	seksuaalisuus, transsukupuolisuus Kuuluu ryhmään : Teema
intersukupuolisuus	
YSA	Kaunokki
Laajempi termi : sukupuoliisuus Rinnakkaistermi : sukupuoli-identiteetti Korvaa termin : interseksuaalisuus Vierustermit : transsukupuolisuus	Korvaa termit : interseksuaalisuus Laajemmat termit : sukupuoliisuus Rinnakkaistermit : sukupuoli-identiteetti Kuuluu ryhmään : Teema

Kuten taulukosta 1 käy ilmi on seksuaalivähemmistöt korvattu termillä seksuaaliset vähemmistöt, jonka rinnakkaistermeistä löytyvät biseksuaalisuus, homoseksuaalisuus ja lesbolaisuus. YSA liittää rinnakkaistermeihin myös käsitteen Gay pride, jonka rinnakkaistermeistä sukupuolivähemmistöt löytyy. Homoseksuaalisuus, lesbolaisuus ja biseksuaalisuus löytyvät YSA:sta ja Kaunokista toistensa rinnakkais- ja vierustermeinä. Näistä homoseksuaalisuus-termillä vaikuttaisi olevan pisin historia: se on korvannut termit homofilia, homoseksualismi ja homous.

Kumpikaan asiasanasto ei noudata johdonmukaista logiikkaa termien homoseksuaalit, lesbot ja biseksuaalit löytymisessä. YSA tuntee homoseksuaalit, muttei muita termejä. Kaunokista löytyvät termit lesbot ja homoseksuaalit kuuluvana ryhmään "Henkilö, toimija", mutta biseksuaalit termiä ei täältäkään löydy ollenkaan. Lisäksi on mielenkiintoista, että YSA:sta löytyy termi homoseksuaalit, joka kuuluu seksuaaliset vähemmistöt -termin alle, mutta jolle ei ole merkitty rinnakkais- tai vierustermejä.

YSA määrittelee sukupuolivähemmistöt henkilöiksi, jotka eivät ole identiteetiltään tai ruumiilliselta olemukseltaan yksiselitteisesti miehiä tai naisia. Ainoana rinnakkaisterminä on aiemmin mainittu Gay pride, seksuaaliset vähemmistöt löytyy vierustermeistä. Kaunokki ei sukupuolivähemmistö-termiä tunne, vaikka sillä saattaisi olla oikeutettu paikka samassa ryhmässä seksuaaliset vähemmistöt -termin kanssa.

Transseksuaalisuus oli asiasanana käytössä vuoteen 2009 asti jolloin termi transsukupuolisuus korvasi sen. Aiemmin YSA:ssa on käytetty myös termiä sukupuolenvaihtohalu. Transsukupuolisuuden rinnakkaistermejä YSA:ssa ovat sukupuolenkorjaus, sukupuoli-identiteetti, transseksuaalisuus ja transvestismi. Vierusterminä on intersukupuolisuus. Sekä YSA että Kaunokki selventävät intersukupuolisuuden määritelmää seuraavasti: "Tarkoittaa kummankin

sukupuolen ominaisuuksien esiintymistä samassa yksilössä." Termiä queer ei itsenäisenä YSA:sta tai Kaunokista löydy. Ainoa asiasana missä sana mainitaan on queer-tutkimus. Lyhennettä HLBTI tai sen variantteja YSA ja Kaunokki eivät tunne.

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt maakuntakirjastojen kaunokirjallisuuden kokoelmassa

Maakuntakirjaston tehtävänä on tukea alueensa yleisten kirjastojen tieto- ja kaukopalvelua, kehittää toiminta-aluetta koskevaa tietopalvelua, perehdyttää toiminta-alueen kirjastojen henkilöstöä kirjastotyön uusiin toimintamuotoihin ja kehittämishankkeisiin sekä suorittaa asianomaisen ministeriön antamat muut tehtävät (Kirjastoasetus 18.12.1998/1078 2 §).

Maakuntakirjastoista yksi oli määritellyt kokoelman painopisteiksi kotimaisen kaunokirjallisuuden, laadukkaan käännöskirjallisuuden ja klassikot. Suomenruotsalaista kirjallisuutta tähän maakuntakirjastoon hankitaan valikoiden ja vieraskielisiä teoksia pääasiassa englanniksi. Kaksi muuta maakuntakirjastoa eivät olleet kaunokirjallisuuden kokoelman painopisteitä määritelleet. Vuonna 2011 maakuntakirjastossa a ja maakuntakirjastossa b kaunokirjallisuutta oli kummassakin noin 400 000 kappaletta, joka vastasi molemmissa kirjastoissa noin 55 % osuutta koko kokoelmasta. Maakuntakirjastossa c vuonna 2011 kaunokirjallisuutta oli 200 000 kappaletta, joka vastasi 53 % osuutta koko kokoelmasta.

Maakuntakirjastojen järjestelmistä haettiin käsitellyillä asiasanoilla teoksia, jotta saataisiin kokonaiskuva kuinka paljon kyseisin termein asiasanoitettuja teoksia löytyy. Luvut ovat viitteellisiä, koska eri asiasanoja saattaa esiintyä yhden teoksen sisällönkuvailutiedoissa. Lisäksi sama teos saattaa esiintyä tuloksissa eri painokosina. Hakua rajoitettiin kohdentamalla se kaunokirjallisuuteen ja kirja-aineistoon. Haussa on mukana sekä lasten- että aikuistenosastot. Yksi kirjastojärjestelmä ehdotti sumealla haulilla "lesbot" tilalle käytettäväksi asiasanaa "lestadiolaisuus", joten ainakaan tässä tapauksessa sumea haku ei vienyt lähellekään haettua aihetta. Taulukossa 2 on esitetty miten eri maakuntakirjastoissa on käytetty analysoitavia asiasanoja.

Taulukko 2 Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin liittyvin termein asiasanoitetun kaunokirjallisuuden määrä maakuntakirjastoissa

	maakuntakirjasto a	maakuntakirjasto b	maakuntakirjasto c
seksuaaliset vähemmistöt	25	18	16
homoseksuaalisuus	159	165	111
lesbolaisuus	112	87	67
homoseksuaalit	40	35	30
lesbot	0	2	0
biseksuaalisuus	15	11	11
sukupuolivähemmistöt	0	0	0
transsukupuolisuus	4	4	3
transvestiitit	14	13	10
transvestismi	3	4	0
intersukupuolisuus	0	0	1
yhteensä	372	339	249
asiasanoitettujen osuus kaunokirjallisuudesta	n. 0,09 %	n. 0,08 %	n. 0,1 %

5 ANALYYSI

Listasta muodostui 218 teoksen laajuinen ja sitä verrattiin kolmen maakuntakirjaston kokoelmaan heinä-elokuussa 2012. Samalla listalle poimittiin kirjastojen teoksissa käyttämä asiasanoitus ja painoksen julkaisuvuosi. Lisäksi huomioitiin, jos teosta ei löytynyt tai asiasanoitus puuttui. Teos laskettiin löytyväksi kokoelmasta mikäli sen luettelointitietueeseen oli merkitty jokin vaihtoehtoinen nimi, esimerkiksi "ilmestynyt aikaisemmin nimellä..." tai jos käytössä oli yhtenäistetty nimeke, jolloin esimerkiksi erikieliset painokset näkyivät yhdellä haulla. Teoksia ei kuitenkaan pääsääntöisesti haettu erikielisellä tai erimuotoisella nimellä, kuin millä se valikoimalistassa esiintyi. Asiasanoituksista jätettiin pois yksittäiset (fiktiivisiin) henkilöihin viittaavat asiasanat, esimerkiksi Woolf, Virginia, fikt.

Listan mukaisia löytyneitä teoksia oli kaiken kaikkiaan 114 kappaletta. Kaikkien kolmen maakuntakirjaston kokoelmia käsiteltäessä yhtenä kokonaisuutena oli teosten löytyvyysprosentti noin 52 %. Maakuntakirjastokohtaisesti tarkasteltuna maakuntakirjasto a:n ja maakuntakirjasto b: prosentuaaliset osuudet eivät muuttuneet merkittävästi: maakuntakirjasto a noin 49 %, maakuntakirjasto b noin 49 %. Maakuntakirjasto c:n löytyvyysprosentti oli noin 44 %. Tämä selittyy sillä, että kirjastoista oli eri teoksia.

Vähintään yhdessä maakuntakirjastossa asiasanoitettujen teosten määrä oli 98, eli noin 45%. Maakuntakirjastossa a asiasanoitettuja teoksia oli 82 kappaletta. Maakuntakirjastossa b asiasanoitettuja teoksia oli 67 kappaletta. Maakuntakirjastossa c asiasanoitettuja teoksia oli 63 kappaletta.

Asiasanoitetuista teoksista 53 % oli asiasanoitettu seksuaali- tai sukupuolivähemmistöihin liittyvin termein. Jäi kuitenkin epäselväksi kuinka monta 98 teoksesta oikeasti kyseisiä vähemmistöjä käsittelee. Sekä Moss että Lee ja Freedman raportoivat tutkimuksissaan samasta ongelmasta: kunnollisen asiasanoituksen puuttuessa kokoelmaa on hyvin vaikea arvioida.

Kokonaan asiasanoittamattomia löytyneistä teoksista oli 16, joiden julkaisuvuosien aikaväli oli 1947–2009. Erikoista on ettei Christel Kihlmanin alunperin vuonna 1975 ilmestyneen romaanin *Kallis prinssi* uusinta löytynyttä painosta vuodelta 2000 ollut sitäkään asiasanoitettu. Kuitenkin suurin osa vertailulistan suomenkielisistä teoksista oli tavalla tai toisella jossain vertailukirjastossa

asiasanoitettu. Vuonna 2009 julkaistu Edmund Whiten *A boy's own story* oli näinkin uutena kirjana täysin asiasanoittamaton. Olisi mielenkiintoista selvittää onko Teppo Jokisen vuonna 2000 ilmestyneen teoksen *En ole veljesi, Hamid* provosoiva kansikuva vaikuttanut kirjan hankintapäätökseen. Kirja löytyi vertailussa yhdestä maakuntakirjastosta. Kansikuvassa on alastoman miehen silhuetti, josta sukuelin erottuu selvästi.

Lähes puolta, eli 102 teosta, ei löytynyt minkään vertailun kohteena olleen maakuntakirjaston kokoelmasta. Suurin osa näistä teoksista oli englanninkielisiä, mukana oli vain kuusi muilla kielillä kirjoitettua teosta. Esimerkiksi suomalaisen homoikonin Touko Laaksosen (Tom of Finland) vuonna 1992 ilmestynyt sarjakuvateos *Kaikki Miket ja neljä Kakea* puuttui kaikista vertailukirjastoista.

Jos vertailussa huomioidaan vain suomenkieliset, eli suomeksi alun perin ilmestyneet tai suomennetut, teokset, saadaan 111 teoksen lista. Tulokset muuttuvat huomattavasti ja löytyvyysprosentit ovat korkeita. Maakuntakirjastosta a löytyy 95 % teoksista, maakuntakirjastosta b 90 % teoksista ja maakuntakirjastossa c 95 % teoksista. Tulos on tällä tavoin tarkasteltuna siis varsin hyvä suomenkielisen aineiston osalta.

Osasta teoksia löytyi sekä asiasanoitettuja että asiasanoittamattomia painoksia. Lisäksi eri painosten asiasanoitus saattoi erota toisistaan. Tämä ei ole ongelma mikäli teokset löytyvät samalla haulla ja asiakas tyytyy saamiinsa hakutuloksiin - uusin asiasanoitus pätee myös vanhempiin painoksiin. Ongelmia saattaa esiintyä mikäli asiakas vertailee jonkin teoksen oleellisesti toisistaan eroavia asiasanoituksia keskenään ja luulee teoksen samansisältöisten eri painosten jotenkin eroavan toisistaan sisällöllisesti.

YSA ja Kaunokki käyttävät asiasanaa ”seksuaaliset vähemmistöt”, kun taas Seta ry:n ja jäsenjärjestöjen käyttämä sanamuoto on ”seksuaalivähemmistöt”. Tämä ristiriita vaikuttaa merkittävästi aineistojen löytymiseen esimerkiksi kirjastojen verkkosivuilta, koska asiasanana ”seksuaalivähemmistöt” on vanhentunut eikä sitä asiasanoituksessa käytetä.

Asiasanana homoseksuaalisuus on hieman ongelmallinen, koska sillä viitataan sekä miehiin (homoihin) ja naisiin (lesboihin). Käytännössä homoseksuaalisuus-termiä näytettäisiin vertailuaineistossa käytettävän usein kuvailemaan homoseksuaaleja miehiä ja miesten välisiä suhteita. Teosten muussa asiasanoituksessa ei välttämättä ole käytetty tarkentavaa termiä

selventämään onko kyse miesten vai naisten välisistä suhteista. Lesbolaisuus-termi on yksiselitteisempi, koska sillä viitataan vain naisiin (lesbot). Termejä homoseksuaalit ja lesbot oli käytetty vain muutamissa tapauksissa [Bechdel: *Lepakkoelämää* (2000), Hännikäinen: *Harakkoika* (2006), Wilde: *Teleny* (2006)]. Toisaalta tässä tulee huomata, että lesbolaisuus on seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä puhuttaessa vanhentunut termi, jonka tilalla käytetään nykyään homoseksuaalisuutta ja tarkemmin määriteltessä termiä lesbot (Alanampa 01.10.2012, sähköpostiviesti).

Naiset ja lesbolaisuus löytyvät asiasanoituksissa yhdistettynä termeihin rakkaus, rakkaussuhde ja rakkausromaani miehiä useammin. Onko kyseessä aineistoon liittyvä harha vai onko miesten välinen rakkaus ja rakkaussuhteet vielä aihe, jota ei haluta suoraan ja näyttävästi asiasanoittaa? Tätä on hankala kirjastojärjestelmistä asiakaskäyttöliittymän avulla tarkistaa.

Joidenkin teosten asiasanoituksessa vaikuttaa siltä, että asiasanapareja ”seksuaalinen identiteetti : etsintä” tai ”identiteetti : etsintä” käytetään seksuaalisia vähemmistöjä kuvaavana kiertoilmauksena. Esimerkiksi Michael Cunninghamin teoksessa *Tunnit* vain yksi maakuntakirjasto on lisännyt asiasanoitukseen termit homoseksuaalisuus ja lesbolaisuus.

Eri maakuntakirjastojen asiasanoitusten yhtenevyys johtunee BTJ:ltä ostetusta luettelointipalvelusta. Asiasanoituksen saa siis valmiina, mutta siihen voi tehdä omia lisäyksiä. Tämä taas selittää asiasanoituksen pienet erot. Yhdessä kirjastossa saattaa silti olla tapauksia, joissa sama teos on asiasanoitettu monella eri tavalla. Tämän uskoisin johtuvan mm. kirjastojen ja kirjastotietokantojen yhdistämisistä. Eri kirjastoilla on ollut käytössä eritasoisia luettelointitapoja, jotka ovat synnyttäneet eritasoisia asiasanoituksia.

6 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää seksuaalivähemmistöjä ja sukupuolivähemmistöjä käsittelevän kaunokirjallisuuden löytyvyyttä ja asiasanoitusta kolmessa maakuntakirjastossa. Menetelmiksi valikoituivat kirjastojen kokoelmien vertailu listamenetelmällä ja löytyneiden, asiasanoitettujen teosten asiasana-analyysi. Lisäksi opinnäytetyössä käytiin läpi seksuaalivähemmistöihin ja sukupuolivähemmistöihin liittyvien asiasanojen löytyvyyttä yleisestä suomalaisesta asiasanastosta ja Kaunokista – fiktiivisen aineiston asiasanastosta sekä tutkittiin kuinka paljon aineistoa valituista maakuntakirjastoista löytyi kyseisiä asiasanoja käyttäen.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöni aihe oli laaja ja nyt saadut tulokset vain raapaisevat pintaa. Listamenetelmä valikoitui tämän opinnäytetyön yhdeksi tutkimusmenetelmäksi sen helppokäyttöisyyden takia. Oli haasteellista löytää ja päättää mistä vertailuaineisto otetaan, jotta tulokset eivät painottuisi liikaa esimerkiksi palkittuun kirjallisuuteen. Listan valinta ja koostaminen epäonnistui hieman sen kahtia jakautuneisuuden takia: lähes puolta teoksista, joista suurin osa oli englanninkielisiä, ei löytynyt maakuntakirjastoista, toisaalta tarkastellessa vain suomenkielisiä teoksia saatiin korkeita 90–95 % vastaavuuksia. Koska vertailulistan teoksista ei varsinaisesti tarkistettu eikä kaikkien teosten asiasanoituksesta käynyt ilmi käsittelevätkö ne seksuaalivähemmistöjä ja/tai sukupuolivähemmistöjä, ei voida olla täysin varmoja miten hyviä saadut tulokset ovat. Haluttaessa lista voitaisiin vielä tarkistaa teosten sisällöllisestä näkökulmasta. Käytännössä koko listan läpikäyminen oli aikaa vievää, mutta toisaalta antoisaa työtä, koska samalla näki löytyneiden teosten asiasanoituksen. Aiheen käsittelyä olisi voinut helpottaa keskittymällä vain yhteen vähemmistöryhmään, jolloin olisi saatu tarkempia tuloksia.

Seta ry:n jäsenjärjestöjen kirjastot vaikuttaisivat toimivan alueensa täydentävinä kirjastoina, joista löytyy monipuolisesti etenkin englanninkielistä kaunokirjallisuutta. Tämä on tietenkin hyvä asia niiden lukijoiden kannalta, jotka pääsevät kyseisiä kirjastoja käyttämään. Ongelmallista on tämän aineiston saattaminen niitten lukijoiden saataville, jotka olisivat kiinnostuneita, mutta eivät ole vielä avoimesti julkistaneet suuntautumistaan ja kokevat järjestön tiloissa käymisen haasteelliseksi.

Mikään vertailussa olleista maakuntakirjastoista ei pärjännyt hyvin asiasanoitetun kaunokirjallisuuden vertailussa. Tulokset olivat kokoelmissa alle prosenttiyksikön luokkaa. Tämä

ei tietenkään kerro suoraan kuinka paljon kirjastoista löytyy käsiteltyjä vähemmistöjä käsitteleviä fiktiivisiä teoksia. Tuloksen perusteella voidaan kuitenkin sanoa, ettei tällaista kaunokirjallisuutta ole helppo löytää kirjastojen kokoelmista. Seksuaalivähemmistöihin ja sukupuolivähemmistöihin sekä näiden vähemmistöjen läheisryhmiin, kuten sukulaisiin, kuuluu 5–15 % koko väestöstä. Tulisiko kirjastoissa ottaa tulevaisuudessa paremmin huomioon nämä vähemmistöt ja laatia näitä ryhmiä mieltien omaa kokoelman kehittämissä politiikkaa? Vai ollettavatko yleiset kirjastot, että Seta ry jäsenjärjestöineen ja omine kirjastoineen hoitaa tämän puolen?

Kaunokirjallisuutta ei voi kattavasti asiasanoittaa pelkästään YSA:n tai Kaunokin termien avulla. Niitä on käytettävä rinnakkain, jotta saadaan aikaiseksi kaikkein hedelmällisin ja hyödyllisin lopputulos tiedon hakijan kannalta.

Asiasanoituksissa ei ole havaittavissa tietynlaista "fanitusta", jota tulee joskus vastaan fantasiakirjallisuuden asiasanoituksessa. Tällä tarkoitan kaiken mahdollisen asiasanoittamista. Ei siis vain kerrota niitä ydinasioita mistä kirja kertoo, vaan kerrotaan aivan kaikki mitä kirja sisältää. Tämä on hieman yllättävää, koska odotin löytäväni vastaavanlaisia tuloksia esimerkiksi suositun sarjakuvataiteilijan Ralf Königin teoksien tai klassikkosten asiasanoituksista.

Tiedonhakijalle Seta ry:n, YSA:n ja Kaunokin käyttämien termien eroavaisuus voi tuottaa ongelmia. Jos Seta ry:n käyttämällä termillä seksuaalivähemmistöt ei kirjaston kokoelmasta löydy yhtään teosta, osaako tai viitsiikö tiedonhakija välttämättä kääntyä asiasanoitusten puoleen?

Sekä YSA että Kaunokki voisivat hyödyntää Seta ry:n erikoistietämystä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä käsittelevien asiasanojen laadinnassa. Esimerkiksi Seta ry:n sivulla on käytetty sanoja bi-ihmiset, transihmiset ja intersukupuoliset ihmiset. Näitä voisi lisätä etenkin Kaunokkiin Henkilö, toimija -ryhmään termien homoseksuaalit ja lesbot lisäksi. Lisäksi olisi mielenkiintoista selvittää miten vanhentuneelle lesbolaisuus-termille kävisi. Asiasanoituksessa termiä käytetään nykyisin laajasti. Kaunokissa se kuuluu Teema-ryhmään. Voisiko sen korvata jollain muulla termillä vai voiko käyttää jatkaa vanhentuneisuudesta huolimatta?

Jatkotutkimuksena voitaisiin selvittää tekevätkö kirjastot yhteistyötä Seta ry:n kanssa tai tekevätkö järjestö tai järjestön aktiivit hankintaehdotuksia, kun kyseessä on seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä käsittelevästä kaunokirjallisuudesta. Voitaisiin myös selvittää löytyykö kirjastojen henkilökunnasta työntekijää tai työntekijöitä, jotka ovat kyseiseen kaunokirjallisuuteen

perehtyneet tai löytyykö palveltavasta yhteisöstä yksityisiä henkilöitä, jotka tekevät aktiivisesti hankintaehdotuksia. Olisi myös mielenkiintoista selvittää kuinka paljon yleiset kirjastot saavat käsiteltäviin vähemmistöihin liittyviä hankintaehdotuksia tai saavatko kirjastot palautetta tällaisesta aineistosta tai sen kuvailusta. Muina tutkimuksen aiheina voisi myös selvittää yleisten kirjastojen ja Seta ry:n jäsenjärjestöjen kirjastojen välistä suhdetta etenkin niillä paikkakunnilla, joissa molempien kirjastojen kokoelmat ovat julkisesti internetissä nähtävillä.

LÄHTEET

Alanampa, L., varapuheenjohtaja 2012, Oulun Seta ry. Re: vahemmistot2.doc. Sähköpostiviesti 24.04.2012.

Alanampa, L., varapuheenjohtaja 2012, Oulun seta ry. Re: vahemmistot2.doc. Sähköpostiviesti 01.10.2012.

Alaterä, A. & Halttunen, K. 2002. Tiedonhaun perusteet. Helsinki: Kirjastopalvelu BTJ Oy

BTJ 2012. Luettelointipalvelu. Hakupäivä 19.09.2012, <http://www.btj.fi/kirjastoille/btjn-edut-kirjastoille/luettelointipalvelu-ja-btj-aleksi/>.

Evans, G. E. 2000. Developing Library and Information Center Collection. Fourth Edition. Colorado: Libraries unlimited.

Huthchins, W. J. 1975. The concept of 'aboutness' in subject indexing. Hakupäivä 15.08.2012, <http://hutchinsweb.me.uk/AslibProc-1978.pdf>.

Jyväskylän yliopisto 2012. YSA-asiasanasto. Hakupäivä 25.09.2012, <https://koppa.jyu.fi/avoimet/kirjasto/kirjastotuutori/aloita-tiedonhankinta/kasitteista-hakutermeiksi/ysa-asiasanasto>.

Kirjastoasetus 18.12.1998/1078

Lancaster, F. W. 1991. Indexing and abstracting in theory and practice. Illinois: University of Illinois.

Lee, K.Y. & Freedman, J. 2010. Odd girl in: expanding lesbian fiction holdings at Barnard College. Collection Building 29 (1), 22–25.

Lehtonen, J. 2006. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt Suomen kunnissa. ESR tutkimukset- ja selvitykset sarja 2006:8. Hakupäivä 04.09.2012,

http://www.rakennerahastot.fi/rakennerahastot/tiedostot/esr_julkaisut_2000_2006/tutkimukset_ja_selvitykset/09_08-06_seksuaali-ja_sukupuolivahemmistot_suomen_kunnissa_keinoja_ja_ideoita_yhdenvertaisuuden_tueksi.pdf

Martin, H. J. Jr. & Murdock, J. R. 2007. Serving lesbian, gay, bisexual, transgender, and questioning teens. A How-to-do-it manual for librarians. New York: Neal-Schuman Publishers, Inc.

Moss, E. 2008. An inductive evaluation of a public library GLBT collection. *Collection Building* 27 (4), 149–156.

Mustola, K. 2007. Suomalaisten lesbo- ja homoliikkeiden historiaa. Teoksessa K. Mustola & J. Pakkanen (toim.), *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like, 25–37.

Queer dictionary 2012. GSM. Hakupäivä 03.10.2012, <http://queerdictionary.tumblr.com/post/15349326690/gsm>.

Saarti, J. 2000. Kaunokirjallisuuden sisällönkuvailun aspektit. Oulun yliopisto. Informaatiotutkimuksen laitos. Väitöskirja.

Sateenkaariyhteisöt ry 2012. Mitä homoseksuaalisuus on? Hakupäivä 06.08.2012, <http://www.homofobia.fi/homoseksuaalisuus>.

Seta ry 2012a. Mikä Seta on? Hakupäivä 03.03.2012, <http://www.seta.fi/index.php?k=16215>.

Seta ry 2012b. Merkkipaaluja. Hakupäivä 01.04.2012, <http://www.seta.fi/index.php?k=16474>.

Seta ry 2012c. Poliittinen strategia. Hakupäivä 05.08.2012, <http://www.seta.fi/index.php?k=17650>.

Seta ry 2012d. Lhtbi-sanasto. Hakupäivä 11.01.2012, <http://www.seta.fi/index.php?k=17509>.

Seta ry 2012e. Lhtbi-sanasto. Hakupäivä 08.04.2012, <http://www.seta.fi/index.php?k=17509>.

Suominen, V., Saarti, J. & Tuomi P. 2009. Bibliografinen valvonta. Helsinki : BTJ Finland Oy.

THL 2012. ICD-10-tautiluokitusta päivitetään 2012. Hakupäivä 05.08.2012,
<http://www.thl.fi/doc/fi/25489>.

Transtukipiste 2010. Muu, mikä? Sukupuolivähemmistönuorten visio 2020. Hakupäivä
02.04.2012 <http://www.transtukipiste.fi/doc/muumika-2painos-nettiin.pdf>.

Transtukipiste 2012a. Sanasto. Hakupäivä 02.04.2012,
<http://www.transtukipiste.fi/index.php?k=17271>.

Transtukipiste 2012b. Intersukupuolisuus. Hakupäivä 09.04.2012,
<http://www.transtukipiste.fi/index.php?k=16869>.

VESA 2012. YSA – Yleinen suomalainen asiasanasto. Hakupäivä 25.09.2012,
<http://vesa.lib.helsinki.fi/ysa/>.

Wilén, R. 1992. Kirjastokokoelmien evaluointi: teoria, menetelmät ja käytäntöön soveltaminen.
Teoksessa R. Mäkinen & R. Wilén (toim.), Kirjastokokoelmien evaluointi - teoriasta toteutukseen.
Tampere: Tampereen yliopisto, 3–46.

LIITTEET

LIITE 1 : Asiasanoitetut löytyneet teokset

Alther, Lisa		Enkelit lennossa	
1985 rakkausromaanit lesbolaisuus	1985 -	1985 -	1985 -
Alther, Lisa		Elämä keinulaudalla	
1979 huumori	1979 -	1979 -	1979 -
Bechdel, Alison		Lepakkoelämää	
2000 sarjakuvat lesbolaisuus	2000 lesbosarjakuvat sarjakuvat lesbolaisuus sarjakuvat lesbot	2000 homoseksuaalisuus : sarjakuvat parisuhte naiset huumori lesbolaisuus	
Bentz, Kim		Kastroitu	
1989 -	1989 -	1989 homoseksuaalisuus	
Branfield, John		Vanha kettu	
1984 -	1984 nuorten aikuisten kirjat ystävyyss vanhukset nuoret	1984 nuoret aikuiset ystävyyss : vanhukset : nuoret	
Brantenberg, Gerd		Egalian tyttäret	
1991 -	1991 naisen asema satiiri sukupuoliroolit sukupuoliroolit mielikuvitus	1991 sukupuoliroolit	
Bright & Blank		Herotica 2 Minä, nainen	
1992 -	X	X	
Burroughs, William		Alaston lounas	
1971 huumeet underground	1971 -	1971 huumeet underground	

homoseksuaalisuus		seksuaalinen käyttäytyminen homoseksuaalisuus
1998 huumeet seksuaalinen käyttäytyminen	1998 kaunokirjallisuus huumeet	1998 huumeet Narkomaanit
2006 huumeet underground seksuaalinen käyttäytyminen homoseksuaalisuus	2006 kaunokirjallisuus huumeet	
Burroughs, William S.		Hurjat pojat
1983 -	1983 1900-luku homoseksuaalisuus huumeet kulttikirjat underground	1983 -
Burroughs, William S.		My Education: a book of dreams Koulutukseni - unien kirja
2012 lyhytproosa : beatkirjallisuus klassikot omaelämäkerrallisuus piilotajunta unet vainajat	2012 klassikot lyhytproosa beatkirjallisuus omaelämäkerrallisuus piilotajunta unet vainajat	2012 lyhytproosa : beatkirjallisuus klassikot omaelämäkerrallisuus piilotajunta unet vainajat
Burroughs, William S.		Queer Hämy (fin)
2004 psykologiset romaanit narkomaanit huumeet : vieroitus homoseksuaalisuus kaupungit : México : 1940-luku	2004 1940-luku beatnikit homoseksuaalisuus huumeet vieroitus kaupungit Mexico City 1940-luku Mexico City narkomaanit psykologiset romaanit	2004 psykologiset romaanit narkomaanit huumeet : vieroitus homoseksuaalisuus kaupungit : Mexico City : 1940-luku
	2009 homoseksuaalisuus huumeet vieroitus	

	kaupungit México 1940-luku narkomaanit psykologiset romaanit	
Carrol, Jim	Basketball Diaries and The Book of Nods, The Koripallopäiväkirjat : koripallopäiväkirjat, 12-15 vuoden ikäisenä	
2000 päiväkirjat : muusikot huumeet narkomaanit Koripallo		2000 muistelmat : koripalloilijat päiväkirjat : koripalloilijat sosiaaliset ongelmat : nuoret : Yhdysvallat : 1960-luku huumeet : käyttö
Cunningham, Michael	Tunnit The hours Timmarna	
1999, 2000, 2003, 2011 psykologiset romaanit naiskirjallisuus yhdenpäivänromaanit metafiktio samaistuminen : fiktiiviset henkilöt : Mrs. Dalloway identiteetti : etsintä sukupuoliroolit ahdistus : sosiaaliset normit hylkäys : perhe kaupungit : Lontoo : 1920-luku kaupungit : Los Angeles : 1940-luku kaupungit : New York : 1990-luku subteksti kirjallisuuspalkinnot : Pulitzer-palkinto kirjallisuuspalkinnot : Pen/Faulkner-palkinto	2000 ahdistus sosiaaliset normit filmatisointi homoseksuaalisuus lesbolaisuus hylkäys perhe identiteetti etsintä kaupungit Lontoo 1920-luku kaupungit Los Angeles 1940-luku kaupungit New York 1990-luku kirjallisuuspalkinnot Pen/Faulkner-palkinto 1999 metafiktio naiset identiteetti etsintä naiskirjallisuus psykologiset romaanit samaistumiset fiktiiviset henkilöt Mrs. Dalloway subteksti	2000 psykologiset romaanit naiskirjallisuus yhdenpäivänromaanit metafiktio samaistuminen : fiktiiviset henkilöt: Mrs. Dalloway identiteetti : etsintä sukupuoliroolit ahdistus : sosiaaliset normit hylkäys : perhe kaupungit : Lontoo : 1920-luku kaupungit : Los Angeles : 1940-luku kaupungit : New York : 1990-luku subteksti kirjallisuuspalkinnot : Pulitzer-palkinto kirjallisuuspalkinnot: Pen/Faulkner-palkinto
Cunningham, Michael	Koti maailman laidalla	
2001 psykologiset romaanit rakkausromaanit kolmiodraama	2005 identiteetti etsintä Yhdysvallat 1980-luku perhesuhteet erilaisuus vanhempi-lapsisuhte	2001 psykologiset romaanit rakkausromaanit kolmiodraama

<p>identiteetti : etsintä lapsuus : Cleveland : 1970-luku vanhempi-lapsisuhte seksuaalinen identiteetti homoseksuaalisuus ystävyyys : miehet riippuvuus : ihmisuhteet unelmat : Woodstock musiikki : 1970-1990-luku kaupungit : New York : 1980-luku</p>	<p>ystävyyys homoseksuaalisuus rakkaus</p>	<p>identiteetti : etsintä lapsuus : Cleveland : 1970-luku vanhempi-lapsisuhte seksuaalinen identiteetti homoseksuaalisuus ystävyyys : miehet riippuvuus : ihmisuhteet unelmat : Woodstock musiikki : 1970-1990-luku kaupungit : New York : 1980-luku</p>
<p>Erbshoff, David</p>		<p>Tanskalainen tyttö</p>
<p>2000 avainromaanit taiteilijaromaanit seksuaalinen identiteetti kaksoiselämä sukupuolencorjaus : miehet taidemaalarit transvestiitit taiteilijakodit : Kööpenhamina : 1920-1930-luku</p>	<p>2000 avainromaanit kaksoiselämä seksuaalinen identiteetti transseksuaalisuus sukupuolenvaihdos miehet taidemaalarit taiteilijakodit Kööpenhamina 1920-1930-luku taiteilijaromaanit Kööpenhamina 1920-luku 1930-luku transvestiitit</p>	<p>2000 avainromaanit taiteilijaromaanit seksuaalinen identiteetti kaksoiselämä sukupuolenvaihdos : miehet taidemaalarit transvestiitit taiteilijakodit : Kööpenhamina : 1920-1930-luku</p>
<p>Eugenides, Jeffrey</p>		<p>Middlesex</p>
<p>2003, 2004 kehitysromaanit psykologiset romaanit sukuromaanit androgynia seksuaalinen identiteetti geenivirheet perinnöllisyys insesti avioliitto : sisarukset identiteetti : kriisit : tytöt pakolaisuus : kreikkalaiset : Vähä-Aasia : 1920-luku murrosikäiset : tytöt emigrantit : kreikkalaiset : Detroit amerikankreikkalaiset isovanhemmat pikkukaupungit : Grosse Pointe : 1970-luku kirjallisuuspalkinnot : Pulitzer-palkinto</p>	<p>2003, 2004 amerikankreikkalaiset androgynia avioliitto sisarukset emigrantit kreikkalaiset Detroit emigrantit kreikkalaiset Yhdysvallat Detroit geenivirheet hermafrodiitit identiteetti kriisit tytöt insesti isovanhemmat kehitysromaanit kirjallisuuspalkinnot Pulitzer-palkinto murrosikäiset tytöt pakolaisuus kreikkalaiset Vähä-Aasia 1920- luku perinnöllisyys pikkukaupungit Grosse Pointe 1970-luku psykologiset romaanit seksuaalinen identiteetti androgynia sukuromaanit amerikankreikkalaiset</p>	<p>2003 kehitysromaanit psykologiset romaanit sukuromaanit androgynia seksuaalinen identiteetti geenivirheet perinnöllisyys insesti avioliitto : sisarukset identiteetti : kriisit : tytöt pakolaisuus : kreikkalaiset : Vähä-Aasia : 1920-luku murrosikäiset : tytöt emigrantit : kreikkalaiset : Detroit amerikankreikkalaiset isovanhemmat pikkukaupungit : Grosse Pointe : 1970-luku kirjallisuuspalkinnot : Pulitzer-palkinto</p>
	<p>2012 amerikankreikkalaiset androgynia</p>	<p>2003 androgynia perinnöllisyys</p>

	<p>avioliitto sisarukset emigrantit kreikkalaiset Detroit geenivirheet identiteetti kriisit tytöt insesti isovanhemmat kehitysromaanit kirjallisuuspalkinnot Pulitzer-palkinto murrosikäiset tytöt pakolaisuus kreikkalaiset Vähä-Aasia 1920- luku perinnöllisyys pikkukaupungit Grosse Pointe 1970-luku psykologiset romaanit seksuaalinen identiteetti sukuromaanit</p>	<p>geenit insesti suvut kreikkalaiset Yhdysvallat</p>
	2002, 2004 -	
Forster, E. M.	Maurice	
1987 -	1987 historialliset romaanit Iso-Britannia 1910-luku homoseksuaalisuus	1972 homoseksuaalisuus
		1987 historialliset romaanit kielletty rakkaus homoseksuaalisuus kartanot : Iso-Britannia : 1910-luku palvelusväki Yläluokka
Gardell, Jonas	Kummajainen astuu kehiin	
2002 kehitysromaanit nuorisokuvaus : Ruotsi : 1970-luku aikakausiromaanit nuoruus koulukiusaaminen ahdistus identiteetti : etsintä nuoret peruskoulun yläaste : Granvik : 1979 esikaupungit : Tukholma : Sävbyholm	2002, 2006 ahdistus aikakausiromaanit esikaupungit Tukholma Sävbyholm identiteetti etsiminen Kehitysromaanit koulukiusaaminen koulunkäynti peruskoulun yläaste Ruotsi 1979 nuoret nuoruus peruskoulun yläaste Granvik 1979 pojat ruotsalainen kirjallisuus tytöt	2002 kehitysromaanit aikakausiromaanit nuoruus koulukiusaaminen ahdistus identiteetti : etsiminen nuoret pojat tytöt Peruskoulun yläaste : Granvik : 1979 esikaupungit : Tukholma : Sävbyholm

Genet, Jean		Querelle	
1989, 2002 -	1989, 1993, 2002 -	1989 homoseksuaalisuus	
Giovenardi, Eugênio		Isä Balmiron rikos	
2005, 2006 psykologiset romaanit uskonnollinen kirjallisuus roomalaiskatolinen kirkko : vallankäyttö katolisuus : oppiridat uskonelämä : uudistukset sukupuolimoraali : synty homoseksuaalisuus : kirkko kaupungit : Brasilia : Vale Verde			
Goldi		Lepakko! : Viikonlopun rakkautta	
2004 sarjakuvat : lesbolaisuus mustavalkoiset sarjakuvat	2004 sarjakuvat lesbolaisuus	2004 sarjakuvat : lesbolaisuus	
Grímsdóttir, Vigdís		Z : Rakkaustarina	
1997, 2002 rakkausromaanit psykologiset romaanit rakkaus : naiset rakkaussuhde lesbolaisuus mustasukkaisuus salaisuudet seksuaalinen identiteetti rehellisyys häpeä tuska rakastavaiset sisarukset siskot kirjeet runot sairaus parantumattomat taudit kuolema itsemurha huvilat : maaseutu : Islanti kaupungit : Reykjavik	1997, 2002 huvilat maaseutu Islanti häpeä itsemurha kaupungit Reykjavik kirjeet kuolema lesbolaisuus mustasukkaisuus parantumattomat taudit psykologiset romaanit rakastavaiset rakkaus naiset rakkausromaanit rakkaussuhde rehellisyys runot	1997 rakkausromaanit psykologiset romaanit rakkaus : naiset rakkaussuhde lesbolaisuus mustasukkaisuus salaisuudet seksuaalinen identiteetti rehellisyys häpeä tuska kirjeet runot sairaus parantumattomat taudit kuolema itsemurha rakastavaiset sisarukset siskot huvilat : maaseutu : Islanti kaupungit : Reykjavik	
Gustafsson et al.		Täyskäsi	

1993 novellit : antologiat : Suomi : 1990-luku naiskirjallisuus homoseksuaalisuus : lesbolaisuus eroottinen kirjallisuus	1993 novellit lesbolaisuus	1993 lesbolaisuus Novellit
Hemingway, Ernest		Käärme paratiisissa
1988 -	1988 -	1988 erotiikka
Henriksson, Essi		Ilmestys
2007 kotimainen kaunokirjallisuus psykologiset romaanit rakkausromaanit rakkaussuhde : nuoret : naiset esikoisteokset lesbolaisuus erilaisuus ruumiillisuus itämainen tanssi tanssijat opiskelijat : kirjallisuus	2007 erilaisuus esikoisteokset itämainen tanssi lesbolaisuus opiskelijat kirjallisuus psykologiset romaanit rakkausromaanit rakkaussuhde nuoret naiset ruumiillisuus tanssijat	2007 psykologiset romaanit rakkausromaanit rakkaussuhde : nuoret : naiset esikoisteokset lesbolaisuus erilaisuus ruumiillisuus itämainen tanssi tanssijat opiskelijat : kirjallisuus
Herczeg, Ferenc		Vapaustaistelija
1954 -	historiallinen romaani Unkari 1700-luku 1800-luku vapaustaistelu Unkari	1954
Hilvo, Sami		Viinakortti
2010 kotimainen kaunokirjallisuus psykologiset romaanit mieskirjallisuus esikoisteokset homoseksuaalisuus : sota-aika kielletty rakkaus vaikeneminen perhesalaisuudet : häpeä muistot : isoisät homoseksuaalit	2010 esikoisteokset homoseksuaalisuus sota-aika homoseksuaalit kielletty rakkaus Mieskirjallisuus muistot isoisät perhesalaisuudet häpeä psykologiset romaanit vaikeneminen	2010 psykologiset romaanit mieskirjallisuus esikoisteokset homoseksuaalisuus : sota-aika kielletty rakkaus vaikeneminen perhesalaisuudet : häpeä muistot : isoisät Homoseksuaalit
Holappa, Pentti		Ystävän muotokuva
1998 palkinnot : kirjallisuuspalkinnot : Finlandia-palkinto : 1990-luku : 1998	1998 avainromaanit elämäkertaromaanit	1998 elämäkertaromaanit avainromaanit

<p>elämäkertaromaanit avainromaanit taiteilijaromaanit homoseksuaalisuus seksuaalisuus : nuoruus eroitiikka homoeroitiikka minäkuva itsetuntemus narsismi taiteellinen lahjakkuus parisuhde : miehet yhteiselämä maalaustaide maailmankuva : yhteiskuntakritiikki elämänfilosofia taiteilijat kirjailijat mesenaatit kaupungit : Helsinki : 1950-</p>	<p>elämänfilosofia Eroitiikka homoseksuaalisuus itsetuntemus kaupungit Helsinki 1950- kirjailijat kirjallisuuspalkinnot Finlandia-palkinto 1998 maailmankuva yhteiskuntakritiikki maalaustaide mesenaatit minäkuva narsismi parisuhde miehet seksuaalisuus nuoruus taiteellinen lahjakkuus</p>	<p>taiteilijaromaanit homoseksuaalisuus seksuaalisuus : nuoruus eroitiikka minäkuva itsetuntemus narsismi taiteellinen lahjakkuus parisuhde : miehet yhteiselämä maalaustaide maailmankuva : yhteiskuntakritiikki elämänfilosofia taiteilijat kirjailijat mesenaatit kaupungit : Helsinki : 1950-</p>
Huotarinen, Vilja-Tuulia		Valoa valoa valoa
<p>2011 nuortenkirjallisuus rakkausromaanit seksuaalisuus : herääminen : tytöt rakastuminen lesbolaisuus kuolema ydinvoimat : onnettomuudet : 1986 kirjallisuuspalkinnot : Finlandia Junior : 2011</p>	<p>2011 kuolema lesbolaisuus nuortenkirjallisuus rakastuminen rakkausromaanit seksuaalisuus herääminen tytöt ydinvoimat onnettomuudet 1986</p>	<p>2011 nuortenkirjallisuus rakkausromaanit seksuaalisuus : herääminen : tytöt rakastuminen lesbolaisuus kuolema ydinvoimat : onnettomuudet : 1986</p>
Hännikäinen, Jera		Harakkapoika
<p>2006 kotimainen kaunokirjallisuus todellisuuspohjaiset teokset kehitysromaanit omaelämäkerrallisuus nuorisokuvaus tragediat : perhe-elämä koulukiusaaminen konkurssi : perheytykset hyväksyminen : etsintä seksuaalinen identiteetti Homoseksuaalit</p>	<p>2006 homoseksuaalit hyväksyminen etsintä kehitysromaanit konkurssi perheytykset koulukiusaaminen nuorisokuvaus Omaelämäkerrallisuus seksuaalinen identiteetti tragediat perhe-elämä</p>	<p>2006 kehitysromaanit omaelämäkerrallisuus nuorisokuvaus tragediat : perhe-elämä koulukiusaaminen konkurssi : perheytykset hyväksyminen : etsintä seksuaalinen identiteetti homoseksuaalit</p>
Ilvesheimo, Gerry B		Kuristajaviikunat
<p>2003 psykologiset romaanit</p>	<p>2003 groteski</p>	<p>2003 -</p>

<p>groteski symboliikka : eläimet väkivalta : seksuaalisuus lesbolaisuus juonittelu : raha murha lemmikkieläimet : myymälät kaupungit : Helsinki : 2000-luku</p>	<p>juonittelu raha kaupungit Helsinki 2000-luku lemmikkieläimet myymälät lesbolaisuus murha myymälät lemmikkieläimet osakulttuurit Helsinki 2000-luku psykologiset romaanit Sadomasokismi sisaret symboliikka eläimet väkivalta seksuaalisuus</p>		
Jansson, Tove		Reilua peliä Rent Spel	
<p>1989 kotimainen kaunokirjallisuus : suomenruotsalainen kirjallisuus taiteilijaromaanit ystävyyys : naiset rakkaus taiteilijat : naiset : Suomi Omaelämäkerrallisuus</p>	1989, 1990	-	1990 -
<p>1990 kotimainen kaunokirjallisuus : suomenruotsalainen kirjallisuus : käännökset taiteilijaromaanit ystävyyys : naiset rakkaus taiteilijat : naiset : Suomi Omaelämäkerrallisuus</p>			
Jansson, Tove		Nukkekaappi ja muita kertomuksia	
<p>1980, 2002 kotimainen kaunokirjallisuus novellit : suomenruotsalainen kirjallisuus : Suomi : 1970-luku kertomukset</p>	1980, 2002 novellit		1980, 2002 -
<p>1993 novellit : suomenruotsalainen kirjallisuus : 1970-luku kertomukset</p>			
Karma, Uma		Kaiken se kestää	
2008	2008		2008

<p>nuortenkirjallisuus nuorten aikuisten kirjat ystävyyys : pojat homoseksuaalisuus asenteet</p>	<p>asenteet homoseksuaalisuus Nuortenkirjallisuus ystävyyys pojat</p>	<p>nuortenkirjallisuus nuorten aikuisten kirjat ystävyyys : pojat homoseksuaalisuus asenteet</p>
Kauranen, Anja		Sonja O. Kävi täällä
<p>1981, 1986, 2010 kotimainen kaunokirjallisuus psykologiset romaanit erotiikka mielenterveyshäiriöt opiskelijaelämä nuoruus seksuaalisuus lesbolaisuus kaupungit : Suomi : Helsinki : 1970-luku</p>	<p>2010 erotiikka kaupungit Helsinki 1970-luku lesbolaisuus mielenterveyshäiriöt nuoruus opiskelijaelämä psykologiset romaanit seksuaalisuus</p>	<p>2010 psykologiset romaanit erotiikka mielenterveyshäiriöt opiskelijaelämä nuoruus seksuaalisuus lesbolaisuus kaupungit : Helsinki : 1970-luku</p>
	1981, 1986 -	1986 -
Kihlman, Christer		Puhtaita elämän unelmat
1983 -	1983 kirjailijat matkat Etelä-Amerikka maailmankuva ihmiskuva	1983 -
King, Laurie R.		Kadonnut kaitsettava
<p>1997 salapoliisikirjallisuus jännityskirjallisuus katoaminen : lapset ihmisryöstöt : lapset lesbolaisuus paranoia identiteetti : nuoret rikosetsivät : San Francisco : Yhdysvallat katulapset sarjamurhaajat tytöt : isät</p>	<p>1997 -</p>	<p>1997 rikoskirjallisuus jännityskirjallisuus katoaminen : lapset ihmisryöstöt : lapset lesbolaisuus vainoharhaisuus identiteetti : nuoret rikosetsivät : naiset katulapset sarjamurhaajat tytöt : isät suurkaupungit : San Francisco : Yhdysvallat Salapoliisikirjallisuus</p>
King, Laurie R.		Narri toimii
1996 jännityskirjallisuus		
Klemola (toim.)		Sata Tarinaa Tulipunaisesta Kukasta:

		Decameronesta Emmanuelleen	
1988 lukemistot : erotiikka rakkauskertomukset : seksi		1988 eroottinen kirjallisuus Erotiikka	1988 eroottinen kirjallisuus : antologiat
Kruger, Heli		Olen koskettanut taivasta : romaani	
2005, 2006 kotimainen kaunokirjallisuus rakkausromaanit itsetilitys minäkuva : naiset seksuaalinen identiteetti : hyväksyminen lesbolaisuus huippu-urheilu : pituushyppy urheilijat kaupungit : Suomi : Vaasa	2005, 2006 esikoisromaanit huippu-urheilu pituushyppy itsetilitys kaupungit Vaasa lesbolaisuus minäkuva naiset rakkausromaanit rakkaussuhde opettajat urheilijat seksuaalinen identiteetti hyväksyminen Urheilijat	2005 rakkausromaanit itsetilitys minäkuva : naiset seksuaalinen identiteetti : hyväksyminen lesbolaisuus huippu-urheilu : pituushyppy urheilijat kaupungit : Vaasa	
Kureishi, Hanif		Esikaupunkien Buddha	
1991 yhteiskunnalliset romaanit luokkaerot homoseksuaalisuus punk buddhalaisuus pakistanilaiset : maahanmuuttajat : Iso-Britannia nuoret : Englanti : 1970-luku esikaupungit : Lontoo	1991, 2009 buddhalaisuus esikaupungit Lontoo homoseksuaalisuus luokkaerot nuoret Englanti 1970-luku punk yhteiskunnalliset romaanit	1991 -	
2009 yhteiskunnalliset romaanit luokkaerot homoseksuaalisuus punk buddhalaisuus nuoret : Englanti : 1970-luku esikaupungit : Lontoo		2009 yhteiskunnalliset romaanit luokkaerot homoseksuaalisuus punk buddhalaisuus nuoret : Englanti : 1970-luku esikaupungit : Lontoo	
König, Ralf		Tappajakondomi	
1989 sarjakuvat		1989 -	1989 -
König, Ralf		Tappajakondomi 2: Luihin ja ytimiin	
1998 sarjakuvat		1991 Sarjakuva	1991 /sarjakuvat

	huumori		
		1998, 2007 -	2007 -
König, Ralf		Hopeameisselit	
		1992 homoerotiikka homosarjakuvat homoseksuaalisuus homot sarjakuvat Sarjakuvat	
König, Ralf		Beach Boys	
	1989, 1996 sarjakuvat	1996, 2005 -	1996 -
	2005 sarjakuvat : huumori		
König, Ralf		Konrad ja Paul	
	1994 sarjakuvat	1996 -	1994 -
König, Ralf		Konrad ja Paul 2	
	1995 sarjakuvat	1995 -	
König, Ralf		Konrad ja Paul 3	
	1998 sarjakuvat	1998 -	1998 -
König, Ralf		Voitte suudella sulhasta	
	2004 sarjakuvat : huumori homoseksuaalisuus	2004 homoseksuaalisuus sarjakuvat huumori sarjakuvat huumori Saksa	2004 sarjakuvat : huumori homoseksuaalisuus
König, Ralf		Kuin kanit konsanaan	
	2004 sarjakuvat : huumori satiiri : pornografia seksuaalisuus	2004 sarjakuvat huumori satiiri pornografia seksuaalisuus	2004 sarjakuvat : huumori satiiri : pornografia seksuaalisuus
König, Ralf		Lysistrate	
	1992	1992	1992

	sarjakuvat		sarjakuvat	kirjallisuus : antiikki /sarjakuvat
König, Ralf		Vapautunut mies		
	1993 sarjakuvat		1993 sarjakuvat	1993 komiikka : miehet homoseksuaalisuus /sarjakuvat
König, Ralf		Jago		
	1998 sarjakuvat		1998 sarjakuvat	1998 -
			2002 -	
König, Ralf		Pretty Baby		
	1995 sarjakuvat		1995 -	1995 sarjakuvat
König, Ralf		...vasemmalla kädellä!		
	1996 sarjakuvat		1996 -	1996 -
König, Ralf		Superparadise : Sonnin Pallit 2		
	2005 sarjakuvat : huumori homoseksuaalisuus mustavalkoiset sarjakuvat		2005 homoseksuaalisuus sarjakuvat huumori	2005 sarjakuvat : huumori homoseksuaalisuus
Lackey, Mercedes		Magic's Promise : book two of the last herald-mage		
	1998 fantasiikirjallisuus tieteiskirjallisuus			
Leavitt, David		Perhetanssit		
	1986 novellit : Yhdysvallat : 1980-luku ihmissuhteet perhe-elämä		1986 -	1986 -
Leavitt, David		Kiintymyksiä		
	1989 -		1989 -	1989 vanhempi-lapsisuhde
Leppänen, A. & Kujala, K.		Anopin unelma		

2002 sarjakuvat eroottiset sarjakuvat : lesbolaisuus	2002 -	2002 sarjakuvat : homoseksuaalisuus
Lumberg, Kiba		Musta perhonen
2004 kotimainen kaunokirjallisuus pienoisromaanit lapsikertomukset kehitysromaanit naiskirjallisuus esikoisteokset kulttuuri : romanit tapakulttuuri : romanit perhe-elämä : kriisit väkivalta naisen asema tytöt kaupungit : Suomi : Lappeenranta : 1960-luku	2004 esikoisteokset kaupungit Lappeenranta 1960-luku kaupungit Lappeenranta 1970-luku kehityskertomukset tytöt kulttuuri romanit lapsikertomukset naisen asema romanit perhe-elämä kriisit pienoisromaanit romanit kulttuuri tapakulttuuri romanit tytöt väkivalta	2004 pienoisromaanit lapsikertomukset esikoisteokset kulttuuri : romanit tapakulttuuri : romanit perhe-elämä : kriisit väkivalta naisen asema tytöt kaupungit : Lappeenranta : 1960-luku
Lumberg, Kiba		Repaleiset siivet
2006 kotimainen kaunokirjallisuus kehitysromaanit maaginen realismi aikuistuminen : tytöt ulkopuolisuus syrjintä : romanit seksuaalinen identiteetti kielletty rakkaus : nuoret lastenkodit kaupungit : Suomi : Lappeenranta : 1970-luku	2006 aikuistuminen tytöt kaupungit Lappeenranta 1970-luku kehitysromaanit kielletty rakkaus nuoret lastenkodit maaginen realismi seksuaalinen identiteetti syrjintä romanit Ulkopuolisuus	2006 kehitysromaanit maaginen realismi aikuistuminen : tytöt ulkopuolisuus syrjintä : romanit seksuaalinen identiteetti kielletty rakkaus : nuoret lastenkodit kaupungit : Lappeenranta : 1970-luku
Lumberg, Kiba		Samettiö
2008 kotimainen kaunokirjallisuus psykologiset romaanit yhteiskunnalliset romaanit maaginen realismi ulkopuolisuus seksuaalinen identiteetti : etsintä romanit : kulttuuri syrjintä : romanit taiteilijat kaupungit : Suomi : Helsinki	2008 kaupungit Helsinki maaginen realismi psykologiset romaanit romanit kulttuuri seksuaalinen identiteetti etsintä syrjintä romanit taiteilijat ulkopuolisuus yhteiskunnalliset romaanit	2008 psykologiset romaanit yhteiskunnalliset romaanit ulkopuolisuus seksuaalinen identiteetti : etsintä romanit : kulttuuri maaginen realismi syrjintä : romanit taiteilijat kaupungit : Helsinki
Mann, Thomas		Kuolema Venetsiassa ja muita kertomuksia

1985 novellit : Saksa : 1920-luku	1985 -	1985 novellit
2009 novellit : Saksa : 1910-luku Klassikot	2009 novellit	2009 -
Manninen, Katri		Salatut elämät : Kallen inttivuosi
2001 nuortenkirjallisuus	2001 homoseksuaalisuus nuorten aikuisten kirjat nuortenkirjallisuus varusmiespalvelus	2001 nuoret aikuiset Asepalvelus
Maupin, Armistead		Kertomuksia kaupungista
1995 -	1995 Amerikka kirjallisuus televisio-ohjelmat sarjaohjelmat vaihtoehtoinen elämäntapa vuokra-asunnot San Francisco 1970-luku	1995 -
Maupin, Armistead		Yön kuuntelijat
2002 psykologiset romaanit rakkaudenkaipuu isänrakkkaus vanhempi-lapsisuhde sukupolvien välinen kuilu homoseksuaalisuus AIDS keskustelut : puhelimet epäily : sivupersoonat fiktio : todellisuus kirjailijat pojat isät eronneet uhrit : pedofilia kaupungit : San Francisco : 1990-luku pikkukaupungit : Wysong	2002 AIDS epäily sivupersoonat eronneet fiktio todellisuus homoseksuaalisuus isänrakkkaus isät kaupungit San Francisco 1990-luku keskustelut puhelimet Kirjailijat pikkukaupungit Wysong pojat psykologiset romaanit rakkaudenkaipuu sukupolvien välinen kuilu toimittajat radio-ohjelmat	2002 psykologiset romaanit rakkaudenkaipuu isänrakkkaus vanhempi-lapsisuhde sukupolvien välinen kuilu homoseksuaalisuus AIDS keskustelut : puhelimet epäily : sivupersoonat fiktio : todellisuus kirjailijat pojat isät eronneet uhrit : pedofilia kaupungit : San Francisco : 1990-luku pikkukaupungit : Wysong
Miller, Isabelle		Patience & Sarah
2005 rakkausromaanit lesbolaisuus		

Oksanen, Sofi	Baby Jane	
<p>2005, 2011 psykologiset romaanit yhteiskunnalliset romaanit naiskirjallisuus rakkausromaanit masennus : lääkehoito paniikkihäiriö toimeentulo : ongelmat puhelinseksi ihmissuhteet : valta rakkaussuhde : naiset mustasukkaisuus riippuvuus vallankäyttö kaupungit : Helsinki : 1995-2002</p>	<p>2005 ihmissuhteet valta kaupungit Helsinki 1995-2002 lesbolaisuus masennus lääkehoito mielenterveyshäiriöt paniikkihäiriö mustasukkaisuus naiskirjallisuus paniikkihäiriö parisuhde naiset parisuhde vallankäyttö psykologiset romaanit puhelinseksi rakkausromaanit rakkaussuhde naiset riippuvuus toimeentulo ongelmat vallankäyttö</p>	<p>2005, 2011 psykologiset romaanit yhteiskunnalliset romaanit naiskirjallisuus rakkausromaanit masennus : lääkehoito paniikkihäiriö toimeentulo : ongelmat puhelinseksi ihmissuhteet : valta rakkaussuhde : naiset mustasukkaisuus riippuvuus vallankäyttö kaupungit : Helsinki : 1995-2002</p>
<p>2010 kotimainen kaunokirjallisuus : käännökset psykologiset romaanit yhteiskunnalliset romaanit naiskirjallisuus rakkausromaanit masennus : lääkehoito paniikkihäiriö toimeentulo : ongelmat puhelinseksi ihmissuhteet : valta rakkaussuhde : naiset mustasukkaisuus riippuvuus vallankäyttö kaupungit : Suomi : Helsinki : 1995-2002</p>	<p>2011 ihmissuhteet valta kaupungit Helsinki 1995-2002 masennus lääkehoito mustasukkaisuus naiskirjallisuus paniikkihäiriö psykologiset romaanit puhelinseksi rakkausromaanit rakkaussuhde naiset riippuvuus toimeentulo ongelmat vallankäyttö yhteiskunnalliset romaanit</p>	<p>2010 -</p>
	<p>2008 depression kvinnolitteratur kärleksförhållande kvinnor kärleksromaner mänskliga relationer makt paniksyndrom psykologiska romaner samhällsromaner Städer Helsingfors 1995-2002</p>	

Palsa, Kalervo		Eläkeläinen muistelee : harmaa komedia	
2002 sarjakuvaromaanit sarjakuvat : undergroundsarjakuvat		1990 sarjakuvat	1990 Sarjakuvat sarjakuvaromaanit
		2002 sarjakuvaromaanit	
Ratia, Mattipekka		Nakki ja Tappi	
2003 Sarjakuvat sarjakuvat : homoseksuaalisuus miessarjakuvat		2003 parisuhde homoseksuaalisuus sarjakuvat homoseksuaalisuus sarjakuvat parisuhde	2003 sarjakuvat : homoseksuaalisuus miehet
Rekola, Mirikka		Maskuja - Pieniä elämänpituisia juttuja	
1987, 2002 -		1987, 2002 kertomukset	1987 -
			2002 lyhytproosa Tarinat
Sade, Donatien-Alphonse-François de		Justine, Eli, hyveellisen neidon kovat kokemukset	
1992, 2006 eroottinen kirjallisuus : Ranska : 1700-luku Seksuaalisuus		1987, 2006 -	1987 eroottikka
Sade, Donatien-Alphonse-François de		Sodoman 120 päivää	
1989, 2002 -		1989 -	1989 eroottikka
2010 eroottinen kirjallisuus Sadomasokismi		2002 aateli hedonismi Ranska 1700-luku sadomasokismi seksuaaliset poikkeavuudet sadismi	2004, 2010 eroottinen kirjallisuus Sadomasokismi
Saisio, Pirkko		Punainen erokirja	
2003 kotimainen kaunokirjallisuus elämäkertaromaanit muistot : nuoruus aikuistuminen opiskelijaelämä : Helsinki : 1970-luku vasemmistolaisuus seksuaalinen identiteetti		2003 aikuistuminen elämäkertaromaanit homoseksuaalisuus homoseksuaalisuus rakkaussuhde kirjailijat naiset kirjallisuuspalkinnot Finlandia-palkinto 2003 kutsumus taiteilijat	2003 elämäkertaromaanit muistot : nuoruus aikuistuminen opiskelijaelämä : Helsinki : 1970-luku vasemmistolaisuus seksuaalinen identiteetti homoseksuaalisuus : rakkaussuhde

<p>homoseksuaalisuus : rakkaussuhde kutsumus : taiteilijat vanhempi-lapsisuhde : ongelmat minäkuva äidit : tyttäret kirjailijat : naiset kirjallisuuspalkinnot : Finlandia-palkinto : 2003</p>	<p>minäkuva muistot nuoruus opiskelijaelämä Helsinki 1970-luku seksuaalinen identiteetti taiteilijaromaanit kirjailijat vanhempi-lapsisuhde ongelmat vasemmistolaisuus äidit tyttäret</p>	<p>kutsumus : taiteilijat vanhempi-lapsisuhde : ongelmat minäkuva äidit : tyttäret kirjailijat : naiset kirjallisuuspalkinnot : Finlandia-palkinto : 2003</p>
Saisio, Pirkko		Betoniyo
1981 kotimainen kaunokirjallisuus perheromaanit sosiaaliset ongelmat rikollisuus sisarukset : veljet	1981 -	1981 -
2011 kotimainen kaunokirjallisuus aikakausiromaanit yhdenpäivänromaanit aikuistuminen : miehet syrjäytyminen ulkopuolisuus arvot nuoret aikuiset ystävät pikkurikolliset veljet lähiöt : Suomi : Helsinki : 1980-luku	2011 aikakausiromaanit aikuistuminen miehet arvot lähiöt Helsinki 1980-luku nuoret aikuiset pikkurikolliset syrjäytyminen ulkopuolisuus veljet yhdenpäivänromaanit Ystävät	
Saisio, Pirkko		Kainin tytär
1984 kotimainen kaunokirjallisuus	1984 -	1984 -
Saroyan, William		Ihmisiä elämän näyttämöllä
1945, 1959, 1986 siirtolaiskirjallisuus perhe-elämä armenialaiset pojat sota-aika : toinen maailmansota : Yhdysvallat : 1940-luku omaelämäkerrallisuus	1945, 1986 -	1986 -
Scopettone, Sandra		Lihan kirus

<p>1995 rikoskirjallisuus salapoliisikirjallisuus</p>	<p>1995 -</p>	
<p>Selby, Hubert</p>		<p>Last exit to Brooklyn Päätepysäkki</p>
<p>2010 yhteiskunnalliset romaanit : Yhdysvallat : 1950-luku episodiromaanit alatyyliset teokset sosiaaliset ongelmat lakot pähdeongelmat homoseksuaalisuus seksuaaliset poikkeavuudet työläiset prostituoidut transvestiitit alamaailma satamat kaupunginosat : New York : Brooklyn kaupungit : New York : 1950-luku</p>	<p>2010 alamaailma alatyyliset teokset episodiromaanit homoseksuaalisuus kaupunginosat New York Brooklyn kaupungit New York 1950-luku lakot prostituoidut pähdeongelmat satamat seksuaaliset poikkeavuudet sosiaaliset ongelmat transvestiitit työläiset yhteiskunnalliset romaanit Yhdysvallat 1950- luku</p>	<p>2010 yhteiskunnalliset romaanit : Yhdysvallat : 1950- luku episodiromaanit alatyyliset teokset sosiaaliset ongelmat lakot pähdeongelmat homoseksuaalisuus seksuaaliset poikkeavuudet työläiset prostituoidut transvestiitit alamaailma satamat kaupunginosat : New York : Brooklyn kaupungit : New York : 1950-luku</p>
		<p>1983 -</p>
<p>Simukka, Salla</p>		<p>Viimeiset</p>
<p>2005 nuortenkirjallisuus nuorten aikuisten kirjat seksuaalinen käyttäytyminen : nuoret neitsyys eka kerta seksuaalisuus lesbolaisuus</p>	<p>2005 eka kerta neitsyys nuorten aikuisten kirjat nuortenkirjallisuus seksuaalinen käyttäytyminen nuoret seksuaalisuus</p>	<p>2005 nuortenkirjallisuus nuorten aikuisten kirjat seksuaalinen käyttäytyminen : nuoret neitsyys eka kerta seksuaalisuus</p>
<p>Simukka, Salla</p>		<p>Kun enkelit katsovat muualle</p>
<p>2002 nuortenkirjallisuus rohkeus erilaisuus lesbolaisuus kirjoittaminen : tytöt opiskelu : lukio Esikoisteokset</p>	<p>2002 enkelit erilaisuus esikoisteokset homoseksuaalisuus tytöt kirjoittaminen tytöt lesbolaisuus nuorten aikuisten kirjat nuortenkirjallisuus opiskelu lukio</p>	<p>2002 nuoret aikuiset rohkeus erilaisuus lesbolaisuus kirjoittaminen : tytöt opiskelu : lukiot Esikoisteokset</p>

		opiskelu lukiot rohkeus suvaitsevaisuus nuoret	
Simukka, Salla		Minuuttivalssi	
2004 nuortenkirjallisuus lesbolaisuus arkielämä : nuoret opiskelu : yliopistot itsenäistyminen	homoseksuaalisuus ihmissuhteet nuoret arkielämä nuoret itsenäistyminen kehitysromaanit lesbolaisuus nuorten aikuisten kirjat nuortenkirjallisuus opiskelu Turku opiskelu yliopistot	2004 nuortenkirjallisuus lesbolaisuus arkielämä : nuoret opiskelu : yliopistot nuoret aikuiset	
Sinisalo, Johanna		Ennen päivänlaskua ei voi Bara sedan solen sjunkit Tenshi wa mori e kieta Not before sundown Jamais avant le coucher du soleil Ne před slunce západem Troll : a love story Nie przed zachodem słońca Troll Ángel y el troll Kurrë pa rënë dielli	
2000, 2007, 2011 kotimainen kaunokirjallisuus tieteiskirjallisuus fantasiakirjallisuus vaihtoehtohistoriat maaginen realismi luonto : alistus elämellisyys rakkaussuhde : ihminen : eläimet homoseksuaalisuus mytologia : yliluonnolliset olennot kaupallisuus valokuvaajat peikot kaupungit : Suomi : Tampere esikoisteokset kirjallisuuspalkinnot : kaunokirjallisuus : Finlandia-palkinto : 2000	2000 elämellisyys esikoisteokset fantasiakirjallisuus homoseksuaalisuus homoseksuaalisuus intoshimo miehet peikot kaupallisuus kaupungit Tampere kaupungit Tampere kirjallisuuspalkinnot Finlandia-palkinto 2000 luonto luonto alistus maaginen realismi mytologia yliluonnolliset olennot peikot rakkaussuhde ihminen eläimet tieteiskirjallisuus peikot vähemmistöt	2000 tieteiskirjallisuus fantasiakirjallisuus vaihtoehtohistoriat maaginen realismi luonto : alistus elämellisyys rakkaussuhde : ihminen : eläimet homoseksuaalisuus mytologia : yliluonnolliset olennot kaupallisuus valokuvaajat peikot kaupungit : Tampere esikoisteokset kirjallisuuspalkinnot : Finlandia-palkinto : 2000	
		2009	2003

	<p>elämellisyys esikoisteokset fantasiakirjallisuus homoseksuaalisuus kaupallisuus kaupungit Suomi Tampere kirjallisuuspalkinnot kaunokirjallisuus Finlandia-palkinto 2000 kotimainen kaunokirjallisuuskäännökset luonto alistus maaginen realismi mytologia yliluonnolliset olennot peikot rakkaussuhde ihminen eläimet tieteiskirjallisuus vaihtoehtohistoriat valokuvaajat</p>	-
	<p>2011 elämellisyys esikoisteokset fantasiakirjallisuus homoseksuaalisuus kaupallisuus kaupungit Tampere kirjallisuuspalkinnot Finlandia-palkinto 2000 luonto alistus maaginen realismi mytologia yliluonnolliset olennot peikot rakkaussuhde ihminen eläimet tieteiskirjallisuus vaihtoehtohistoriat valokuvaajat</p>	
	2002, 2003, 2005, 2006	-
Spanbauer, Tom	Mies joka rakastui kuuuhun	
<p>1999 historialliset romaanit : Villi länsi pomografia seksuaaliset poikkeavuudet biseksuaalisuus prostituutio : miehet raiskaus hyvän ja pahan välinen taistelu ystävyyys kuuhulluus</p>	<p>1999 biseksuaalisuus bordellit Idan paikka elämänfilosofia historialliset romaanit prostituutio Villi länsi historialliset romaanit Villi länsi homoseksuaalisuus hyvän ja pahan välinen taistelu insesti kirjallisuus Amerikka</p>	<p>1999 historialliset romaanit : Villi länsi pomografia seksuaaliset poikkeavuudet biseksuaalisuus prostituutio : miehet raiskaus hyvän ja pahan välinen taistelu ystävyyys kuuhulluus</p>

<p>myytit : intiaanit homoseksuaalisuus seksuaalinen identiteetti insesti elämänfilosofia prostituoidut : berdachet parittajat orvot bordellit : Idan paikka pikkukaupungit : Excellent : Idaho syrjäseudut : Villi länsi</p>	<p>kuuhulluus myytit intiaanit seksuaalisuus orvot parittajat pikkukaupungit Excellent Idaho pornografia Villi länsi</p>	<p>myytit : intiaanit homoseksuaalisuus seksuaalinen identiteetti insesti elämänfilosofia prostituoidut : berdachet parittajat orvot bordellit : Idan paikka pikkukaupungit : Excellent : Idaho syrjäseudut : Villi länsi</p>
Stambolian, George		Men On Men : best new gay fiction 2
	1988 homoseksuaalisuus miehet kertomukset	
Walker, Alice		Häivähdys purppuraa
1986 -	1986 1920-luku Etelävaltiot naisen asema naiset Usa yhteiskunta	1986 -
	1986 filmatisointi insesti kehitysromaanit tytöt aikuistuminen kirjallisuuspalkinnot Pulitzer-palkinto kirjoromaanit psykologiset romaanit Yhdysvallat Georgia 1920-1930-luku päiväkirjaromaanit rotusyrjintä naisen asema mustat	
Valoaalto, Kaarina		Huono iho
1986, 1989 -	1986 -	1986 murrosikä aikuistuminen
Valoaalto, Kaarina		Sisilisko ja minä : Eva Blitzin tarina Sisilisko : Eva Blitzin tarina
1991 kotimainen kaunokirjallisuus	1991 -	1991 -

<p>psykologiset romaanit rakkaus lesbolaisuus</p>		
Waters, Sarah	Yövärtio	
<p>2007 aikakausiromaanit : 1940-luku rakkausromaanit perhesalaisuudet lesbolaisuus homoseksuaalisuus kolmiodraama intohimo aseistakieltäytyminen : vankeus rakkaussuhde toinen maailmansota : kotirintama : Iso-Britannia pelastustoiminta : pommitukset sota-aika : 1941 : 1944 sodanjälkeinen aika : 1947 sisarukset kaupungit : Lontoo : 1940-luku</p>	<p>2007 aikakausiromaanit 1940-luku aseistakieltäytyminen vankeus sota-aika historialliset romaanit toinen maailmansota Iso-Britannia homoseksuaalisuus ihmissuhteet kotirintama intohimo kaupungit Lontoo 1940-luku kolmiodraama lesbolaisuus pelastustoiminta pommitukset perhesalaisuudet pommitukset pelastustoiminta naiset rakkausromaanit rakkaussuhde sisarukset sodanjälkeinen aika 1947</p>	<p>2007 aikakausiromaanit : 1940-luku sotakirjallisuus rakkausromaanit perhesalaisuudet lesbolaisuus homoseksuaalisuus kolmiodraama intohimo aseistakieltäytyminen : vankeus rakkaussuhde toinen maailmansota : Iso-Britannia pelastustoiminta : pommitukset sota-aika : 1941 : 1944 sodanjälkeinen aika : 1947 sisarukset kaupungit : Lontoo : 1940-luku</p>
Weldon, Fay	Naispoholaisen elämä ja rakkaudet	
<p>1988 musta huumori mustasukkaisuus : kosto avioero naiset : rakkaus naisen asema : avioliitto</p>	<p>1986 aviorikokset kosto muodonvaihdo kirjailijat viihdekirjallisuus rakkausromaanit musta huumori kosto naiset</p>	<p>1986 -</p>
Wilde, Oscar	Wilde, Oscar	
<p>1906, 1963, 1991, 2004, 2009 psykologiset romaanit klassikot : Iso-Britannia : 1800-luku ikuinen nuoruus moraali : rappio kaksoiselämä Muotokuvat</p>	<p>2009, 2011 ikuinen nuoruus kaksoiselämä klassikot muotokuvat psykologiset romaanit</p>	<p>1982 psykologinen kauhukirjallisuus moraali : rappio klassikot : Iso-Britannia</p>
<p>1991 kaunokirjallisuus : dekadenssi : seurapiirit : Englanti : Lontoo : 1800-luku</p>	<p>1963, 2004 -</p>	<p>2009, 2011 psykologiset romaanit klassikot ikuinen nuoruus kaksoiselämä Muotokuvat</p>

2011 psykologiset romaanit klassikot ikuinen nuoruus kaksoiselämä Muotokuvat		2004 -
Wilde, Oscar		Telery
1992, 2006 eroottinen kirjallisuus : Iso-Britannia : 1890- luku eroitiikka homoseksuaalisuus rakkaussuhde homoseksuaalit	1972, 2006 -	2006 homoseksuaalisuus rakkauskertomukset kielletty rakkaus
Villefranche, Anne-Marie		Rakkauden muistot
1993 -	1993 -	1993 eroitiikka
Wilson, Barbara		Syrjäkadun siskot
1992 -	1992 jännityskirjallisuus	1992 insesti väkivalta prostituutio seksuaaliset poikkeavuudet jännityskirjallisuus Salapoliisikirjallisuus
Winterson, Jeanette		Ei appelsiini ole ainoa hedelmä
2007 kehitysromaanit esikoisteokset omaelämäkerrallisuus lapsenusko uskonnolliset liikkeet ahdasmielisyyt seksuaalisuus : nuoret Lesbolaisuus kielletty rakkaus ottolapset tytöt pikkukaupungit : Englanti : 1960-luku : 1970- luku kirjallisuuspalkinnot : Whitbread	2007 ahdasmielisyyt esikoisteokset kehitysromaanit kielletty rakkaus kirjallisuuspalkinnot Whitbread lapsenusko lesbolaisuus omaelämäkerrallisuus kirjailijat ottolapset pikkukaupungit Englanti 1960-luku 1970-luku seksuaalinen identiteetti seksuaalisuus nuoret tytöt uskonnolliset liikkeet pikkukaupungit Iso- Britannia	2007 kehitysromaanit esikoisteokset omaelämäkerrallisuus lapsenusko uskonnolliset liikkeet ahdasmielisyyt seksuaalisuus : nuoret lesbolaisuus kielletty rakkaus ottolapset tytöt pikkukaupungit : Englanti : 1960-luku : 1970- luku kirjallisuuspalkinnot : Whitbread

	uskonnolliset yhteisöt ahdasmielisyyys	
Winterson, Jeanette	Uskallus ja intohimo Intohimo	
1989, 2006 historialliset romaanit rakkausromaanit maaginen realismi intohimo palvonta : sankarit sota lesbolaisuus androgynia sotilaat pelurit kaupungit : Italia : Venetsia : 1800-luku Kasinot	1989 rakkaus naisen asema Eurooppa 1800-luku	2006 rakkausromaanit maaginen realismi intohimo palvonta : sankarit sota : sotilaat lesbolaisuus androgynia pelurit : kasinot kaupungit : Venetsia : 1800-luku
Yourcenar, Marguerite	Alexis : Turhan taistelun kuvaus	
2001 kirjeromaanit itsetilitys hylkäys : aviovaimot paheet : syyllisyydentunne seksuaalinen identiteetti synti vapaus : seksuaalisuus homoseksuaalisuus mielihyvä aateli maaseutu : Woroino	2001 Aateli homoseksuaalisuus hylkäys vaimot itsetilitys kirjeromaanit maaseutu Woroino mielihyvä paheet syyllisyydentunne seksuaalinen identiteetti synti vapaus seksuaalisuus	2001 kirjeromaanit itsetilitys hylkäys : vaimot paheet : syyllisyydentunne seksuaalinen identiteetti synti vapaus : seksuaalisuus homoseksuaalisuus mielihyvä aateli maaseutu : Woroino

LIITE 2 : Asiasanoittamattomat löytyneet teokset

Aarre, Elisa		Valerie, seikkailu Pariisissa	
		1993	-
Alther, Lisa		Other Women	
			1985
			-
Cruse, Howard		Stuck Rubber Baby	
		1996	-
Edelfeldt, Inger		Duktig pojke	
		1983	-
Genet, Jean		Kukkien madonna : romaani	
1988		1988	1988
-		-	-
Gide, André		Pastoraalisinfonia La symphonie pastorale	
1947, 1948		1947, 1960	1960
-		-	-
Jokinen, Teppo		En ole veljesi, Hamid : satu	
2000			
-			
Kihlman, Christel		Kallis prinssi	
1975, 1982, 2000		1975, 1982, 2000	1982
-		-	-
Kihlman, Christel		Tuulijolla tappion maisemissa : monologi	
1986		1986	1986
-		-	-
King, Laure R.		Pyhimys vai paholainen	
1995		1995	
-		-	
Lorez, Gudula		Missä yö päivää syleilee : eroottisia fantasioita ja tarinoita naisilta	
1984		1984	1984
-		-	-
Ojala, Ossi		Toisenlainen rakkaustarina : romaani	
1982		1982	1982
-		-	-
Ruotsalainen, Ritva		Pandora	

	1996 -		1996 -		1996 -
Stein, Gertrude		Three Lives			
			1984 -		
Tode, Emil		Enkelten siemen			
	1994 -				1994 -
White, Edmund		A Boy's Own Story			
			2009 -		

LIITE 3 : teokset joita ei löytynyt vertailukirjastoista

Anderberg, Bengt	Rakkaus 1
Antonion, Laura (toim.)	Leatherwomen III : The Clash of Cultures
Arditti, Michael	Pagan and her Parents
Arobateau, Red Jordan	Boys Night Out
Arobateau, Red Jordan	Satan's Best: A Lesbian Biker Novel
Bannon, Ann	I am A Woman
Bannon, Ann	Women in the Shadows
Bannon, Ann	Odd Girl Out
Beaumont, Sebastian	On The Edge
Beaumont, Sebastian	Heroes Are Hard To Find
Bechdel, Alison	Dykes to Watch Out For
Bechdel, Alison	New Improved! Dykes To Watch Out For
Bechdel, Alison	Invasion of the Dykes To Watch Out For
Bechdel, Alison	Spawn of Dykes To Watch Out For
Bechdel, Alison	Dykes To Watch Out For – The Sequel
Bechdel, Alison	More Dykes To Watch Out For
Bishop-Potter	Dear Popsy
Bram, Christopher	Father of Frankenstein
Brown, Rita Mae	Sudden Death
Burford, Barbara	The Treshing Floor
Burroughs, William S.	Sodomies in Elevenport
Chirnside, Douglas	Basket Case
Chirnside, Douglas	Vanity Case

Corlett, William	Two Gentlemen Sharing
Darling, Julia	Crocodile Soup
Davis, Will	My side of the story
Dean , Elisabeth	Between Girlfriends
Decarmin & Paleo (toim.)	Worlds Apart – An Anthology of Lesbian ang Gay Science Fiction
DiMassa, Dione	Hothead Paisan – homicidal lesbian terrorist
Faderman, Lillian (toim.)	Chloe Plus Olivia, An Anthology of Lesbian Literature from the 17th Century to Present
Forrest & Grier (toim.)	Romantic Naiad, the
Forrest, Katherine V.	Murder at the Nightwood Bar
Forster, E. M.	New Collected Short Stories, the
Gale, Patrick	Little Bits of Baby
Galford, Ellen	Queendom Come
Galgut, Damon	Sinless Season, a
Gearhart, Sally M.	Wanderground, the
Grimsley, Jim	Dream Boy
Hansen, Joseph	Pretty Boy Dead
Hartnett, P-P	Call Me
Hawthorne & Dunsford & Sayer	Car Maintenance, Explosives and Love - and Other Contemporary Lesbian Writings
Hodgell, P. C.	God Stalk
Hogan, Jan	Grabb till glädje
Indiana, Gary	Horse Crazy
Jones, Aphrodite	All She Wanted. The True Story of "Brandon Teena"
Kay, Jack	Trumpet
Keenan, Joe	Blue Heaven
Keenan, Joe	Putting on the Ritz
King, Francis	Domestic animal
König, Ralf	Citronrullar
La Tourette, Aileen	Nuns and Mothers
Labonté, R. & Rowe, M.	Best Gay Erotica 2003
Lackey, Mercedes	Magic's Pawn
Lackey, Mercedes	Magic's Price
Leavitt, David	The Lost Language of Cranes
Livia, Anna	Accomodation Offered
Livia, Anna	Incidents Involving Warmth - A Collection of Lesbian Feminist Love stories

Martin, Bengt	Fömedringen
Martin, Kenneth	Aubade
McGregor, Iona	Death wore a diadem
Merrick, Gordon	One of the Gods
Mohin, Lilian	Beautiful Barbarians
Myers, John L.	Holy Family (:a mystery by)
Navratilona & Nickles	Total Zone, the
Nell Warren, Patricia	Front Runner, the
Nelson, Charles	Boy Who Picked the Bullets Up, the
Nestle, Joan	Restricted Country - Essays & short stories, a
Paavilainen, Maija	Yhdessä mitä vain
Paling, Chris	Deserters
Park, Christine	Joining the grown ups
Parks, Severna	Speaking Dreams
Rees, David	Flux
Rees, David	Milkman's On His Way, the
Reid, John	Best little boy in the world, the
Renauld, Mary	Fire from heaven
Renauld, Mary	Persian Boy, the
Samois	Coming to Power
Sampson, David	Reaming the Team
Sands, Regine	Travels with Diana Hunter
Schulman, Sarah	Girls, Visions & Everything
Schulman, Sarah	Sophie Horowitz Story, the
Smith & Phillips	Devlin Waugh, Swimming in Blood
Stambolian, George	Men On Men 3
Stenten, Marlene	Puppe Else : Eine Lesben-Novelle
Stirling & Meier	Saber & Shadow
Stirling & Meier & Wehrstein	Shadow's Son
Stirling, S. M.	Snow Brother
Stirling, S. M.	Stone Dogs, the
Stirling, S. M.	Cage, the
Taormino, Tristan	Best Lesbian Erotica 20/01
Taylor, Valerie	Journey to fulfillment
The Lesbian Writing and Publishing Collective	Dykeversions
Tom of Finland	Kaikki Miket ja neljä Kakea

Wakefield, Hannah	February Mourning, a
Wells, Jess	Dress - The Sharda stories, the
White, Edmund	States of Desire
White, Edmund	Beautiful Room Is Empty, the
White, Edmund	Forgetting Elena and Nocturnes for the King of Naples
Willard, Guy	Navy Blue Dreams
Wilson, Barbara	Ambitious Women
Winterson, Jeannette	Boating for Beginners
Zaremba, Eve	Work for a Million